



GENERALNI SEKRETARIAT VLADE RS
Gregorčičeva 20
1000 LJUBLJANA

Številka: 0070-43/2020/84
Datum: 17. 9. 2020

Zadeva: **Popravek gradiva št. 1**

1. Navedba gradiva, ki se popravlja: Zakon o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju

2. Besedilo popravka:

V popravku gradiva so upoštevane ponovne pripombe Ministrstva za zdravje (v nadaljevanju: MZ).

V strokovno skupino, ki pripravlja individualizirani program za otroka vključi tudi pristojni center za duševno zdravje otrok in mladostnikov, v kolikor otrok ali mladostnik potrebuje zdravstvene storitve za duševno zdravje.

V prvem odstavku 19. člena za vejico briše besedilo: »če je to potrebno glede na oddaljenost kraja izbranega zdravnika otroka ali mladostnika.«.

V petem odstavku 19. člena se črta besedilo: »Strokovni center lahko opravlja zdravstveno dejavnost v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno dejavnost, če izpolnjuje za to predpisane pogoje in tako določi ustanovitelj strokovnega centra.«

Obrazložitev:

Strokovne centre kot zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami ustanavlja država. Ustanovitveni akt, v katerem mora biti zdravstvena dejavnost posebej opredeljena, sprejme Vlada RS, kar pomeni da je predhodno medresorsko usklajen. MZ bo na ta način lahko vplival na opredelitev izvajalcev zdravstvene dejavnosti. Poleg tega MZ

tisti organ, ki z ZZZS usklajuje in pripravlja predloge širitev v okviru splošnega dogovora. Tudi ta je pred sprejemom na Vladi RS medresorsko usklajen.

S spoštovanjem,

prof. dr. Simona Kustec
MINISTRICA

V vednost:

- Ministrstvo za zdravje



REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**
Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana
Gp.mizs@gov.si

Številka: 0070-43/2019

Ljubljana, 17. septembra 2020

EVA 2019-3330-0033

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE
SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog **Zakona o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju-redni postopek-predlog za obravnavo**

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13-ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji pod točko ... dne sprejela

S K L E P

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga **Zakona o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju** - redni postopek in ga v obravnavo posreduje Državnemu zboru Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije
dr. Božo Predalič
GENERALNI SEKRETAR

Prejmejo:

- Ministrstvo za finance
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Ministrstvo za pravosodje
- Ministrstvo za zdravje
- Ministrstvo za javno upravo
- Ministrstvo za javno upravo

- Ministrstvo za notranje zadeve
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo

Priloga:

- Predlog zakona

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Damir Orehovec, državni sekretar
- Anton Baloh, generalni direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo
- mag. Polona Šoln Vrbinc, vodja Sektorja za izobraževanje otrok s posebnimi potrebami

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

Predlog zakona je pripravljalo več delovnih skupin (tudi medresorska delovna skupina, ki jo je imenovala Vlada RS, in se je je udeleževal tudi predstavnik Urada Varuha človekovih pravic), vendar nihče od zunanjih strokovnjakov za ta namen za svoje delo ni prejel plačila.

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- prof. dr. Simona Kustec, ministrica
- Damir Orehovec, državni sekretar
- Anton Baloh, generalni direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo

5. Kratek povzetek gradiva:

Poglavitni cilj priprave zakona je vzpostavitev enotne, sistemske rešitve celostne obravnave otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ustanovljenih za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki so vpeti v delo različnih resorjev ter ureditev njihovega delovanja na način, da je poskrbljeno za celotno populacijo otrok s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna	/	500.000,00 €	500.000,00 €	500.000,00 €€
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport	3311-11-0006 Izvajanje dejavnosti zavodov za usposabljanje	667410-Dejavnost zavodov za usposabljanje	/	500.000,00 €
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:**I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**

Vzpostavitev preventivne službe oziroma mobilnih timov bo potekala postopoma. Ob oblikovanju štirih območij, na katerih bodo delovali strokovni centri, s po tremi zaposlenimi strokovnimi delavci, ki so v poprečju uvrščeni v 40 plačni razred z letnim povprečnim zneskom finančnih sredstev, potrebnih za plače, ki znaša 32.732.11 €, to za 12 zaposlitev na letni ravni pomeni 392.785,32 €. K temu moramo prišteti še potne stroške, zato ocenjujemo, da skupno povečanje potrebnih proračunskih sredstev ne bo preseglo 500.000,00 € v letu 2021. Z vzpostavitvijo preventivnih dejavnosti bo zakon dolgoročno prinesel prihranek, saj bo potrebnih namestitvev manj. Prav tako z učinkovitejšim izvajanjem pomoči v strokovnem centru in nudenjem podpore po končanju ukrepa pričakujemo, da se bo več mladostnikov lahko uspešneje vrnilo v domače okolje in vstopilo na trg dela.

II. Finančne posledice za državni proračun**II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:**

Ureditev področja je tako nujna, da bomo poskušali sredstva zagotoviti s prerazporeditvami pravic porabe med posameznimi nameni Finančnega načrta MIZŠ, v kolikor seveda trenutne pravice porabe na proračunski postavki 667410 Dejavnost zavodov za usposabljanje ne bi zadostovale za ta namen. Pri tem bomo poskušali znižati stroške za državni proračun tudi na način, da bomo še povečali nadzor nad dodeljevanjem transferjev za stroške dela v javne zavode s področja dovisokošolskega izobraževanja.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: – pristojnosti občin, – delovanje občin, – financiranje občin.	DA/NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:	
☐ Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE	
☐ Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE	
☐ Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE	
Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:	
☐ v celoti, večinoma, delno,	

☐ niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani. /

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

Ob nastajanju predloga zakona je bilo v zadnjih dveh letih izvedenih kar 80 srečanj z različnimi deležniki: predstavniki vzgojnih zavodov, fakultet, centrov za socialno delo, sodniki, predstavniki drugih ministrstev, Urada varuha človekovih pravic.

Predlog zakona je bil objavljen na portalu E-demokracija 21. 8. 2019. Pripombe, predloge, mnenja je bilo mogoče podati do 15. 9. 2019. Upoštevane so tudi pripombe in mnenja, ki so na ministrstvo prispele po tem roku.

V razpravo so bili vključeni:

- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- ministrstva, centri za socialno delo, sodišča, policija.

Mnenja, predloge, pripombe so podali:

- Urad informacijskega pooblaščenca,
- Socialna zbornica Slovenije,
- Nacionalni inštitut za javno zdravje,
- Združenje za otroško in mladostniško psihoterapijo,
- svetovalne delavke obalno-kraške regije,
- Mladinski dom Malči Beličeve,
- Varuh človekovih pravic,
- Zagovornik načela enakosti,
- Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani,
- Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za socialno pedagogiko,
- Skupnost centrov za socialno delo,
- Mladinski dom Jarše,

- Društvo za razvoj skupnostnih programov za mlade in
- Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture.

Upoštevani so bili: v celoti, **večinoma**, delno,

☐ niso bili upoštevani.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe:

1. Urad informacijskega pooblaščenca meni, da se je potrebno v zakonu osredotočili na obdelavo osebnih podatkov in jasno urediti vprašanje pravice staršev do vpogleda v osebne podatke otroka in mladostnika, zlasti možnost upoštevanja volje otroka in mladostnika, seveda tudi glede na lastno strokovno presojo strokovnega centra oz. vzgojnega zavoda o tem.

2. Socialna zbornica Slovenije meni, da iz vsebine predlaganega zakona niso jasno dorečena medresorska razmerja v procesu obravnave otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami, in sicer, da ne opredeljuje kompetenc pristojnih resorjev in ni jasno opredeljen sistem pomoči otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami. Predlagajo oblikovanje medresorske skupine.

3. Nacionalni inštitut za javno zdravje in Združenje za otroško in mladostniško psihoterapijo je predlagalo uskladitev pojma težje vedenjske in čustvene motnje po Kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oz. motenj otrok s posebnimi potrebami, opredelitev izraza preventiva s preventivo namestitve v vzgojni zavod, opredelitev kadrovske sestave, ki bo zagotavljala kontinuirano tudi terapevtsko obravnavo teh otrok v času njihovega bivanja v intenzivnih skupinah. Menijo, da bi bilo v okviru zakona potrebno uvesti tudi druge, alternativne oblike pomoči otrokom in mladostnikom s težjimi vedenjskimi in čustvenimi motnjami. Predlagajo, da se v zakon doda vsebinske standarde v strokovnih centrih, prednostno zagotavljanje z dokazi podprtih pristopov pomoči, skrb za izobraževanje strokovnih delavcev in redno izvajanje supervizij. Menijo, da je v zakonu potrebno jasno zapisati, da mobilni timi potrebujejo vsaj enega člana s klinično specializacijo glede na kompleksnost problematike otrok, ki so pred ali v postopku namestitve v vzgojni zavod. Mobilni timi naj bi se takoj povezali in uskladili delovanje z regionalnimi centri za duševno zdravje otrok in mladostnikov. Mnenja so, da je regijska ureditev smiselna. Predlagajo tudi možnost pritožbe zagovorniku otrokovih pravic.

4. Mladinski dom Malči Belič predlaga v zakonu navedbo besedne zveze »Mladinski dom« in ne zgolj vzgojni zavod. Mladinsko stanovanje bi moralo biti opredeljeno kot oblika dela oziroma vrsta skupine za vzgojo v strokovnem centru ali vzgojnem zavodu, da se mlade v okviru vzgojnega načrta v zadnjem letu bivanja v strokovnem centru ali vzgojnem zavodu, opolnomoči za samostojno življenje po odpustu. Menijo, da je intenzivna mobilna socialno pedagoška obravnava premalo definirana. Želeli so, da so kriteriji za določitev posameznih strokovnih centrov jasni in transparentni ter da sodišča nameščajo otroke v izbrani zavod.

5. Varuh človekovih pravic želi, da se dodatno določi razmerje med strokovnimi centri in vzgojnimi zavodi ter določi njune pristojnosti in naloge (v čem so razlike). Predlaga uskladitev določb, ki se tičejo namestitve v Družinskem zakoniku. S standardi vedenja v kriznih situacijah naj bi bilo določeno ravnanje strokovnih delavcev ob nenadnem izbruhu določenega avtoagresivnega ali heteroagresivnega vedenja, pa tudi kako se opravi pregled osebnih stvari in prostora. Glede tega so mnenja, da bi bilo potrebno že v zakonu problematiko urediti, podrobneje pa določiti z podzakonskimi predpisi. Opozorili so tudi na

nejasno situacijo za primer, če se otrok in mladostnik izogiba namestitvi v strokovni center v skladu z zakonom ki ureja družinska razmerja ali pa se na nedovoljenem izhodu nahaja pri starših. Strinjajo se s pojasnili, da se tudi čas, ko pouk in druge izobraževalne dejavnosti ne potekajo, ter tudi nočni čas, sodijo med dejavnosti vzgojnega programa, ki je ravno tako javno veljavni program vzgoje in izobraževanja. Opozorili so tudi da predlog zakona ne določa kateri vzgojni program se uporablja v tem prehodnem obdobju.

6. Zagovornik načela enakosti predlaga vključitev načela nediskriminacije v predlog zakonskega besedila. Opozarja na pomanjkljivo zbiranje in obdelavo podatkov o enakosti, v tem primeru po narodnosti ali etničnem poreklu. Predlaga vključitev dodatnih načel v zakon, in sicer načelo uživanja človekovih pravic v skladu z starostjo in zrelostjo ter pravico do obveščenosti, do izjave in do posvetovanja v procesih odločanja, po potrebi s prilagojenimi načini komunikacije.

7. Fakulteta za socialno delo meni, da so nekatere določbe zakona v nasprotju z obstoječo zakonodajo in so organizacijsko nevzdržne. Ne strinjajo se z zapisom »socialne anamneze«, saj naj bi bil zapis v kontekstu poenostavljen. Uvedbo strokovnih centrov podpirajo vendar menijo, da jih je potrebno integrirati v mrežo institucij in organizacij ter poskrbeti za njihovo sodelovanje. Poudarjajo, da so šole in vrtci dolžni v vseh primerih sumov kaznivih dejanj obvestiti najprej center za socialno delo ali policijo in ne katerokoli drugo institucijo. Predlagajo, da se v zakonu natančno navede v katerih primerih mora vrtec ali šola obveščati strokovni center o otrokovih težavah in upoštevati obstoječo zakonodajo v zvezi z nasiljem in zanemarjanjem. Pereč problem v praksi izpostavljajo glede namestitve mladih, zaprtosti stanovanjskih skupin v času praznikov ali v času počitnic in glede daljših kriznih namestitvah. Predlagali so, preoblikovanje osmega člena predloga zakona tako, da center za socialno delo v dokumentacijo lahko priloži mnenje strokovnega centra, če je bilo izdelano. Predlagajo tudi, da se mora individualni načrt vsaj dvakrat letno spreminjati in posodabljati. Prehod iz zavoda je posebej pomembno obdobje, saj je povezano z mnogimi tveganji, ki se koncentrirajo na prehodih, zato menijo, da je potrebno spremeniti obdobje, ko se naredi načrt za vključitev v samostojno življenje. Izpostavljajo tudi strokovni profil, ki naj bi bil vključen pri delu v strokovnih centrih, in sicer socialne delavke in delavci.

8. Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za socialno pedagogiko podaja dileme in pomisleke vezane na programske dokumente, ki bodo nastali na podlagi zakona. Izpostavljajo, da ni dovolj dobro opredeljena vloga staršev, kot soodgovornih partnerjev. Imajo občutek, da je pravni zapis zakona represivno naravnani. Menijo, da se premalo upošteva varstvo pravic staršev/otrok in mladostnikov oz. da manjkajo določbe, ki bi varovale njihove pravice. Namesto specializacije preoblikovanju vzgojnih skupin bi bilo treba v predpis določiti načelo despecializacije in na ta način dati prednost heterogenosti potreb otrok in mladostnikov. Menijo, da predlog zakona močno razširja delovanje strokovnih centrov, da niso razmejene naloge v odnosu do svetovalnih in drugih podpornih služb v šolah, vrtcih in drugih vzgojno-izobraževalnih zavodih. Vsebinske razlike med delom vzgojnih zavodov in novo nastajajočih strokovnih centrov v predlogu zakona niso jasno opredeljene. Menijo tudi, da participacija staršev in otrok in mladostnikov oz. njihova vloga v predlogu zakona ni dovolj in jasno poudarjena in da na splošno v predlogu zakona manjka upoštevanje življenjskega sveta otroka oz. mladostnika. Poudarjajo, da bi morali biti za oblikovanje strokovnih centrov navedeni jasni kriteriji, ki jih predloga zakona nima. V predlogu zakona manjka opredelitev pojma »čustvene in vedenjske težave«. Ker zakon predvideva uvedbo sprememb, novosti v povezavi z dopolnjevanjem obstoječega kontinuuma pomoči oz. odgovora na potrebe otrok in mladostnikov z novimi oblikami dela,

menijo, da gre za preuranjenost, saj da projekt Celostna obravnava otok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v vzgojnih zavodih še ni zaključen. Predlagajo, da se preuči možnost za ureditev posebnega zagovornika otroka, ki bo deloval neodvisno in v njegovo korist. Splošen vtis predloga zakona je, da je le ta namenjen predvsem institucijam in njihovem »nemotenemu delovanju«, da torej zasleduje potrebe institucij, kot pa potrebe otrok. Menijo, da v predlogu predpisa v splošnem manjka zavedanje in tudi naslavljanje socialnoekonomskega ozadja obravnavanih otrok in mladostnikov. Izpostavljen je bil tudi pomislek glede širitve strokovne skupine in pri oblikovanju novih, drugačnih oblik dela.

9. Skupnost centrov za socialno delo je izpostavila dilemo, ki je vezana na sam naslov predlaganega zakona, ki potrebuje dopolnitev »v vzgoji in izobraževanju«. Menijo, da se zakon bere tako, kot da je center za socialno delo le tehnični posrednik med strokovnimi centri in sodišči in da ni razvidna strokovna vloga centra za socialni delo. Glede pomoči v družini so izrazili bojazen, da ne bodo razmejene pristojnosti strokovnega centra in centra za socialno delo pri delu s starši. Med drugim navajajo, da je sporno, da center za socialno delo pošlje poročilo o delu z družino tudi strokovnemu centru, ker obveščajo že sodnika. Menijo, da so naloge centra za socialno delo preveč pavšalno opredeljene, tudi glede na Družinski zakonik. V členu, ki govori o sodelovanju s strokovnim centrom menijo, da ni razvidno, da so subjekti v procesu pomoči. Prav tako pravijo, da ni jasno opredeljen način vrnitve otroka oz. mladostnika v strokovni center v primeru, ko le ta ostaja v domačem okolju, v strokovni center pa je nameščen na podlagi zakona, ki ureja družinska razmerja in ne kot mladoletni storilec kaznivih dejanj. Predlagajo, da bi bilo smiselno pri predlogu zakona, ki govori o pripravi načrta za vključitev v samostojno življenje mladostnika narediti le tega pred iztekom ukrepa sodišča in ne šele po izteku. Predlagajo predhodno ustrezno medresorsko usklajitev, saj se predlog zakona dotika področij treh ministrstev, predvsem pa je predlog zakona neustrezno in pomanjkljivo usklajen z Družinskim zakonikom.

10. Mladinski dom Jarše meni, da je potrebno koncept regionalizacije uporabljati smotno, racionalno in ne avtomatično. Izpostavljene so bile dileme glede dnevne obravnave, trajanja ukrepa namestitve. Podali so pobudo za vključitev mladostnika po končanem ukrepu namestitve. Dileme se jim porajajo tudi glede razlike med stanovanjsko in vzgojno skupino, postopkom namestitve. Splošen vtis predloga zakona po njihovem mnenju je, da strokovni delavci vzgojnih zavodov dobijo veliko novih obveznosti, nikjer pa ni razloženo, kako bo to izvedljivo s kadrovskega, finančnega in prostorskega vidika.

11. Društvo za razvoj skupnostnih programov za mlade podpira razlog za sprejem zakona v točki, ki predpostavlja medresorsko sodelovanje vseh strokovnjakov in institucij, ki so vključene v obravnavo posameznega otroka zaradi večje, hitrejše in bolj učinkovite pomoči. Poudarjajo pa, da zakon ne upošteva, da je preventiva na omenjenem področju programsko že zdaj dobro pokrita, medtem ko bi bilo kurativo nujno potrebno okrepiti, na kar opozarjajo tudi Centri za socialno delo. Predlagajo, da se v zakon enakovredno strokovnim centrom umestijo tudi druge organizacije, ki izvajajo preventivne dejavnosti pomoči tudi otrokom in mladostnikom s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami. Strokovni centri naj bodo usmerjeni na področje kurative, preventivo pa naj ohranijo zgolj preventivni socialnovarstveni programi, ki delujejo pod okriljem CSD-jev in nevladnih organizacij.

12. Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture pozdravlja predlog zakona poraja pa se mu vprašanje glede postopkov določanja centrov in jasni opredelitvi razmerja med centri in vzgojnimi zavodi pri izvajanju opredeljenih nalog. Problemizira izvajanje vseh opredeljenih nalog z vidika obstoječe kadrovske zasedbe. Menijo, da bi bilo potrebno opredeliti okvirne kriterije, na podlagi katerih bi minister določil strokovne centre. Predlagajo tudi, da se v predlogu zakona jasno zapiše, da mobilni tim nudi tudi neposredno pomoč (tudi

v razmerju do staršev v sodelovanju s šolo). Menijo tudi, da ravnatelj centra sam ne more ustrezno izbrati zavoda oziroma namestiti otroka brez potrebnega posvetovanja z drugimi zavodi centra (ravnatelji, posebno skupino ipd.). Slednje bi lahko bila obvezna vsebina dogovora med zavodi in centri, če že ne predmet samega zakona. Predlaga tudi, da se vsebina glede pristojnosti strokovnega delavca v primeru zasega nedovoljenih substanc ipd. uskladi z drugimi za to pristojnimi resorji. Predvideni ukrepi predstavljajo poseg v človekove pravice otrok in mladostnikov, zato je potrebno ukrepe določiti v zakonu in ne v podzakonskih aktih. Menijo, da strokovni delavci niso usposobljeni za tovrstno delo. Opozorili so tudi, da predlog zakona ne določa, kaj se stori z zaseženimi in odvzetimi predmeti. Predlagajo tudi opredelitev, kako in kdo izvaja oblike podpore oziroma pomoči pri vključevanju v samostojno življenje oziroma poodpustnega spremljanja.

13. Svetovalne delavke obalno-kraške regije menijo, da bo premalo strokovnih centrov v celotni Sloveniji in predlagajo vzpostavitev novih organizacijskih oblik na tem področju v obliki podružnic. Navajajo, da imajo šole vedno več težav z učenci s čustvenimi in vedenjskimi težavami in agresivnim vedenjem, nimajo pa strokovne podpore ter da je novela zakona spisana za strokovne centre, ki naj bi delno nadomestili zavode, nikjer pa ne predvideva reševanje težav otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v osnovni šoli. Sprašujejo se kako se lahko vrtec ali šola obrne po pomoč in kdaj nastopi center za socialno delo. Predlagajo tudi oblikovanje posebnih oddelkov za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami.

14. Olga Rupnik Krže meni, da je zakon dober in ga je potrebno čim prej implementirati v prakso.

Predlogi in pripombe so bili v veliki meri upoštevani.

Mnoge dileme in pomisleki deležnikov so vezani na programske dokumente, ki bodo nastajali na podlagi zakona. Zakon daje le pravno formalni okvir za zaščito otrok in mladostnikov in strokovnih delavcev oziroma za določene poti in za vzpostavljanje pristojnosti. Vse strokovne pozitivno naravnane oblike dela bodo opredeljene v okviru Vzgojnega programa, kot programskega dokumenta, ki sledi zakonodajnemu okviru.

Sprememba poimenovanja besedne zveze »vzgojni zavod« se je zgodila naknadno po medresorskem usklajevanju zato v nadaljevanju govorimo o strokovnih centrih. Predvidena je vzpostavitev štirih strokovnih centrov, od tega bo eden (glede na sedanjo razporeditev obstoječih zavodov) deloval samostojno, drugi trije pa ob sodelovanju drugih strokovnih centrov. Razporeditev območij in določitev strokovnega centra, ki bo koordiniral sodelovanje vseh strokovnih centrov znotraj posameznega območja je v pristojnosti ministra.

Strokovni centri bodo otrokom in mladostnikom s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami omogočili možnost hitreje pomoči kot so je bili deležni doslej. V njih jim bodo še naprej na voljo namestitve, obenem pa jim bodo nudili podporo tudi po odpustu iz institucionalne namestitve. Bistvena novost je vzpostavitev preventivne službe oziroma mobilnih timov, ki bodo vzpostavljeni postopoma in glede na potrebe. Predlog zakona prav tako predvideva vzpostavitev strokovnih centrov, ki bodo nudili strokovno podporo tudi vrtcem in šolam pri delu z otroki in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami v okviru vzgoje in izobraževanja, prav tako pa staršem, zakonitim zastopnikom ali rejnikom. Preventivno dejavnost bodo izvajali v obliki nudenja in izvajanja pomoči otrokom, ki so vključeni v vrtce in šole. Z otroki in mladostniki, ki bodo nameščeni pri njih, bodo izvajali različne oblike in metode dela.

V vsakem od štirih strokovnih centrov je predviden mobilni tim, ki se bo odzival na prošnje vrtcev in šol. Timi se bodo postopoma širili v skladu s potrebami. Kot posledico se predvideva manj namestitvev. Mobilni tim ni v funkciji specialno-pedagoške diagnostike, ta naloga je še vedno vezana na postopke usmerjanja. Zakon pa jasno opredeljuje, da za

otroka, ki je nameščen v zavod, Zavod RS za šolstvo preveri, katero od pomoči, ki jo je imel zapisano v odločbi o usmeritvi in je v okviru vzgojnega zavoda ne dobi, še vedno potrebuje.

Predlagatelj je na podlagi pripomb v javni obravnavi dopolnil naslov predlaganega zakona, tako da se glasi: Zakon o obravnavi otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju. Gre za pomoč in nadgradnjo sistema na področju vzgoje in izobraževanja, kar morda ni bilo dovolj razvidno, zato smo v naslovu to dodali in popravili.

Pobudnikom sprememb smo obrazložili definicije čustvene in vedenjske težave in motnje v vzgoji in izobraževanju, kajti le te namreč razlikujemo in opredeljujemo po Kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oz. motenj otrok s posebnimi potrebami. Čustvene in vedenjske motnje, katerih pogoste posledice so težave v socialni integraciji, razporejamo v spekter. Praviloma se pojavljajo skupaj s primanjkljaji/ motnjami na drugih področjih – npr. motnjami pozornosti in hiperaktivnosti, primanjkljaji na posameznih področjih učenja, govorno-jezikovnimi motnjami, motnjami avtističnega spektra in drugo. Izražajo se v osnovnih skupinah, in sicer kot: čustvene motnje; vedenjske motnje ter v kombinaciji obeh - kot čustvene in vedenjske motnje. Glede na to predlog zakona loči med motnjo in težavo in predvidi ustrezno pomoč za vsako posebej. Nikakor pa ni usmerjen le obravnavi otrok s težjimi oblikami vedenjskih in čustvenih motenj izključujoč težave in druge oblike motenj.

Prav tako je bilo deležnikom pojasnjeno, da se z sprejemom zakona posledično prične prenova vzgojnega programa, prenova normativov za vsako izmed definiranih oblik dela. Strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju so določeni za vsak program posebej. Program sprejme ali določi pristojni strokovni svet in na njegovi podlagi minister predpiše stopnjo in smer izobrazbe. Na to so vezani tudi strokovni delavci iz predloga zakona.

Deležniki so želeli, da so kriteriji za določitev posameznih strokovnih centrov jasni in transparentni ter da sodišča nameščajo otroke v izbrani zavod. Predlagatelj pojasnjuje, da je pristojnost sodišča presoditi, ali otrok potrebuje namestitev ali ne. Območna ureditev je zasnovana na način, da omogočimo otroku na podlagi strokovne presoje prehodnost med različnimi oblikami dela glede na njegove potrebe v smislu deinstitutionalizacije.

Ravnanja v primerih nedovoljenih izhodov, kot so zapisana, so usklajena z vsemi drugimi resorji, ki se v teh primerih srečujejo na terenu.

Predlagatelj je glede na pobude deležnikov uskladal zakonodajo, ki je podlaga za namestitev v končnih določbah zakona in v celoti upošteval mnenja.

Predlagatelj se zaveda, da posega na občutljiva in na najbolj ranljiva področja. Naše osnovno izhodišče, da je odgovornost in pristojnost vzgojitelja izenačena z odgovornostjo in pristojnostjo starša oziroma roditelja. Nedovoljene stvari, ki so v nekaterih primerih tudi izjemno nevarne (zakon to tudi ločuje, zato drugačen zapis), nesprejemljiva vedenja, čustveni izbruhi in podobno, so v zavodih, ki jih naslavlja ta zakon, vsakodneвне situacije, v katerih mora strokovni delavec oziroma vzgojitelj ravnati predvsem strokovno, saj vse njegove reakcije lahko pomembno vplivajo na otroka in mladostnika tudi kasneje. Reakcije morajo biti prilagojene posameznemu otroku in mladostniku, saj sicer lahko naredijo več škode kot koristi. To je tudi razlog, da postopanja niso in ne morejo biti uniformirana in strogo predpisana. Najhujše kršitve in omejitve so že opredeljene v zakonu, druga pravila se morajo prilagoditi na ravni strokovnega centra.

Predlagatelj skozi zakon dovolj dobro opredeli vlogo staršev, kot soodgovornih partnerjev. Vabljeni so povsod, kjer se odloča o delu z njihovim otrokom ali mladostnikom. Če niso funkcionalni, jim zavod lahko pomaga predvsem pri popravljanju neučinkovitih vzgojnih

pristopov in pridobivanju novih vzgojnih prijemov. Starši in njihovo vodenje družine so eden od ključnih možnih ozadij motečega vedenja in niso strokovni delavci, zato so lahko vabljeni, sooudeleženi, soodgovorni. Večjo vlogo zakon težko določi. Marsikdaj bi na zavod zaradi svoje vzgojne nemoči celo želeli preložiti celotno skrb in vzgojo njihovega otroka, kar tudi ni dopustno. V zakonu so zato predvidene možnosti, kje vse so zavodi zavezani, da vabijo tudi starše, kar ne izključuje tesnejšega sodelovanja, če je to možno in potrebno.

Predlagatelj v zakonu glede varstva pravic otrok in mladostnikov prvič v zgodovini za otroke v vzgojnih zavodih vzpostavlja postopek za varstvo pravic.

Predlagatelj v zakonu vloge pristojnosti centrov za socialno delo ne spreminja, uzakonja pa nekatere nujne povezave z namenom povezovanja strok in celostne obravnave otrok in mladostnikov.

Med drugim naj bi bilo sporno, da center za socialno delo pošlje poročilo o delu z družino tudi strokovnemu centru, ker obvešča že sodnika. Predstavnik centra za socialno delo sodeluje v strokovni skupini, ki pripravlja in evalvira individualizirani program za posameznega otroka ali mladostnika in ima ves čas vse informacije o delu z otrokom ali mladostnikom, Prav je, da ima tudi strokovni center celovito informacijo, kaj center za socialno delo nudi in ugotavlja v družini. Te informacije so ključne za dobro sodelovanje in načrtovanje celostne obravnave otroka in mladostnika in ne morejo biti le dobra praksa, temveč menimo, da mora biti to zapisano kot pravilo. Predlagatelj meni, da ne gre za podvajanje ali dodatno delo, saj lahko enako poročilo hkrati pošlje sodniku in strokovnemu centru ter ga za ta namen ni potrebno dodatno pripravljati.

Glede nedovoljenih izhodov predlagatelj pojasni, da je besedilo medresorsko usklajeno in dogovorjeno na delovni skupini, ki se je ukvarjala izključno s to problematiko. Vzgojni zavodi imajo zdaj že drugo leto v stalni pripravljenosti strokovne delavce, ki gredo po otroka, opredeljeno je tudi, koga vse so dolžni obvestiti. Med drugim tudi center za socialno delo in sodnika.

Oblike dela v dnevnih skupinah so posebej opredeljene v zakonu, kot tudi poti za vključevanje. Še vedno bodo to skupine, ki bodo na podlagi Vzgojnega programa posebej opredeljene v normativih in standardih. Namestitvev in vključevanje v dnevne oblike dela so ločene, saj prve štejemo v preventivne dejavnosti strokovnega centra, med tem ko je namestitev skrajni ukrep o katerem lahko odloča le sodišče.

Zavezujoča odločitev ravnatelja strokovnega centra je le varovalka, da bo v okviru posameznega strokovnega centra sprejet in vključen vsak otrok ali mladostnik, ki tovrstno pomoč potrebuje, brez nepotrebnih dodatnih birokratskih postopkov ali postopkov odločanja sodišča. Le tako lahko otrok ali mladostnik nemudoma dobi ustrezno vrsto pomoči, ki je vezana na vašo strokovno odločitev. Te poti boste dorekli v okviru dogovora med posameznimi zavodi znotraj strokovnega centra. Na ta način boste pri teh odločitvah bolj strokovno avtonomni, kot ste bili doslej.

Če se otrok ali mladostnik po izteku ne more vrniti domov ali samostojno zaživeti, je zdaj dana možnost, da s svojim soglasjem ostane v zavodu v mladinskem stanovanju. Tudi to je ena od oblik dela, običajno mladostnika spremlja matični vzgojitelj kot njegova odnosna oseba, zato bo to tudi lahko upoštevano pri prenovi normativov. Zakonska podlaga za spremljanje po odpustu je pričujoči predlog zakona.

Predlog vključitve možnosti pritožbe zagovorniku otrokovih pravic v 29. členu predloga zakona je predlagatelj proučil in ugotovil, da za vložitev te pritožbe ni potrebna dodatna pravna podlaga v predlogu zakona, ki je predmet obravnave.

Vsem deležnikom, ki so podali pripombe, mnenja in pohvale je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport odgovorilo.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA

prof. dr. Simona Kustec
MINISTRICA

**ZAKON O OBRAVNAVI OTROK IN MLADOSTNIKOV S ČUSTVENIMI IN
VEDENJSKIMI TEŽAVAMI TER MOTNJAMI V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zavode za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami za otroke in mladostnike s čustvenimi in vedenjskimi motnjami ustanavlja država.

V Sloveniji deluje devet takšnih zavodov, ki za otroke in mladostnike izvajajo vzgojni program:

1. Mladinski dom Malči Beličeve Ljubljana,
2. Mladinski dom Jarše,
3. Mladinski dom Maribor,
4. Vzgojni zavod Kranj,
5. Vzgojno-izobraževalni zavod Frana Milčinskega Smlednik,
6. Osnovna šola Veržej, enota Dom,
7. Vzgojni zavod Planina,
8. Vzgojno-izobraževalni zavod Višnja Gora,
9. Zavod za vzgojo in izobraževanje Logatec.

Vanje se otroci nameščajo na podlagi odločbe sodišča na podlagi družinskega ali kazenskega zakonika. Gre za otroke, ki so ogroženi v družini, za otroke, ki so ogrožajoči, ter za otroke in mladostnike, ki so mladoletni storilci kaznivih dejanj. Pri namestitvi ima aktivno vlogo center za socialno delo.

Zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki jih največkrat poimenujemo kar vzgojni zavodi, so v pristojnosti Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljnjem besedilu: MIZŠ), njihovo delovanje pa je vpeto tudi na področja socialnega varstva, pravosodja, zaradi posebnosti populacije pa tudi zdravstva in policije.

Zaradi navedenega je pri obravnavi otrok nujno medresorsko sodelovanje na podlagi enotnih pravnih podlag.

Razlogi za sprejetje novega zakona:

Razmisleki o enotni ureditvi potekajo že nekaj let.

Na številne dileme in težave, povezane z nameščanjem otrok v zavode, je že leta 2010¹ opozorila delovna skupina v okviru Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije.

Sestavljali so jo predstavniki centrov za socialno delo in zavodov, strinjali so se, da je nujno sistem na nekaterih področjih preoblikovati oziroma dograditi, in sicer:

- pri nameščanju otrok in mladostnikov, ogledih, prostih mestih v zavodih, sprejemu otrok oziroma mladostnikov s kompleksnimi težavami,
- pri sodelovanju z zunanjimi institucijami v lokalnem okolju (zgodnje odkrivanje),
- pri pridobivanju dokumentacije, poročil, zapisnikov in drugih informacij, potrebnih za spremljanje napredovanja otroka oziroma mladostnika v zavodu,
- pri pomanjkanju dela z družino in pripravljanju družine na vrnitev otroka v okolje,
- pri odpustu ali premestitvi otroka itd.

Leta 2015² je bila opravljena kvalitativna raziskava na temo slovenskega razvoja vzgojnih zavodov. Zajela je deset takrat delujočih zavodov.

Izsledki so pokazali, da je treba oblikovati prenovno mrežo zavodov, premisliti o novi konceptualni zasnovi, ki bo omogočala primerno diferenciacijo oblik vzgoje in skrbi za to skupino mladih, kar hkrati pomeni tudi zakonodajno prenovno, ki bo izhajala iz potreb mladih.

Analiza je pokazala, da se strokovni delavci vzgojnih zavodov spoprijemajo s številnimi težavami ob namestitvi in obravnavi otrok in mladostnikov.

Tako navajajo, da ob namestitvi ne dobijo dovolj informacij o družini otroka, otroku, njegovem zdravstvenem stanju in drugih poročil. Strokovni delavci zaradi pomanjkanja informacij ne morejo dovolj kakovostno delati z otroki. Prakse sprejemov, ogledov zavoda, merila za vključitve niso poenoteni in formalno opredeljeni, zato so odvisni od motiviranosti in medosebnih odnosov strokovnih delavcev posameznih institucij. Zavodi se med seboj razlikujejo glede na to, koliko stare otroke sprejemajo, ali imajo vzgojne ali stanovanjske skupine in ali imajo interno osnovno ali srednjo šolo ali ne.

Analiza je pokazala, da z obstoječo mrežo ni poskrbljeno za celotno populacijo otrok in mladostnikov. Tako centri za socialno delo povprašujejo od zavoda do zavoda, celo zamolčijo informacije o otrocih in mladostnikih, da ti dobijo mesto v zavodu. Oblike vzgojne pomoči bi morali prilagajati potrebam posameznega otroka oziroma mladostnika, in ne obratno. Raziskava je pokazala tudi, da zavodi različno pogosto in kakovostno evalvirajo individualizirane programe, ki jih pripravljajo za vsakega posameznega otroka oziroma mladostnika. Poleg tega opozarjajo, da je treba poskrbeti tudi za spremljanje otroka oziroma mladostnika po odpustu in mu pomagati, da se uspešno vključi v družbo. Do 20 % otrok in mladostnikov nima prave izbire, kam

¹ Anzeljc Bratina, M., Brdar Tomažinčič, R., Cafuta, I. J., Dečman, M., Leva, J., Petrovec Zajc, J., Velič, I. (2013).

Posvet: Sodelovanje med centri za socialno delo in (vzgojnimi) zavodi od ogleda do odpusta pri obravnavi otrok/mladostnikov. Kaljenje. Bliten skupnosti CSD Slovenije, 12, 7–12.

² Krajncan, M., Šoln Vrbinc, P. (2015). Med preteklostjo in prihodnostjo zavodske vzgoje. V knjigi Moči izzivi, vizije vzgojnih zavodov, Pedagoška fakulteta.

naj gredo po končani obravnavi. Velike težave imajo tudi tisti, ki ne zmorejo slediti oblikam pomoči in jih predčasno odpustijo iz zavoda.

Vsi vzgojni zavodi, kaže raziskava, se zavedajo pomena intenzivnega sodelovanja s starši, kar mora biti tako obveza zavoda kot tudi staršev in družine.

Zavodi poudarjajo potrebo po prilagodljivih oblikah skupin, individualiziranem delu in večdisciplinarni obravnavi.

Zavodi predlagajo, da se funkcionalna mreža pomoči otrokom in mladostnikom s čustvenimi in vedenjskimi motnjami vzpostavi v obliki strokovnih centrov. V Sloveniji mreža ni sistemsko povezana. Omejena je na poklicne vladne organizacije: zavodi za vzgojo in izobraževanje, psihiatrični oddelki, svetovalni centri za otroke in mladostnike, delno centri za socialno delo.

Na težave delovanja vzgojnih zavodov opozarja tudi Varuh človekovih pravic v povzetku priporočil državnega preventivnega mehanizma (v nadaljnjem besedilu: DPM) z obiskov vzgojnih zavodov in mladinskih domov, ki ga je pripravil Urad varuha človekovih pravic za namen obravnave na medresorski delovni skupini za spremljanje dela vzgojnih zavodov 10. 5. 2018):

- »zaradi vseh specifik življenja in dela v zavodih za mladostnike s čustvenimi in vedenjskimi težavami naj MIZŠ prouči možnost posebnega zakona ali vsaj samostojnih določb v okviru obstoječe zakonodaje, ki bi posebej urejale področje organiziranosti in delovanja omenjenih zavodov;
- prihaja do izrednih predčasnih odpuščanj mladostnikov iz vzgojnih zavodov, kljub odločbam centrov za socialno delo oziroma sodišč brez da bi bila zagotovljena ustrezna namestitvev kje drugje;
- MIZŠ naj prouči možnosti za jasnejšo opredelitev glede dolžnosti staršev, katerih otroci/mladostniki so vključeni v vzgojne zavode, ki so ohranili roditeljsko pravico;
- prouči naj se možnosti, da bi bili mladostniki s prestopniško preteklostjo, ki jim je po sklepu sodišča izrečen vzgojni ukrep oddaje v zavod, ločeni od tistih, ki so vključeni v zavode zaradi družinske, učne in vzgojne problematike;
- proučiti je treba ustreznost obstoječega vzgojnega programa za otroke/mladostnike z izrečenim vzgojnim ukrepom;
- delo z otroki/mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v stanovanjskih skupinah je po naši oceni primernejša organizacijska oblika od klasičnega modela;
- smiselno je redno organiziranje izvajanja izobraževanja za pridobitev dodatne socialno pedagoške dokvalifikacije strokovnih delavcev, saj to odpira možnosti zaposlitve v vzgojnih zavodih tudi diplomantom drugih izobrazbenih smeri, ne le socialnim pedagogom, kar je po naši oceni pozitivno;
- preveriti je treba ustreznost zdaj zahtevane vrste izobrazbe za vzgojno delo z otroki/mladostniki, ki so vključeni v vzgojne zavode po sklepih sodišč (mladostniki s prestopniško preteklostjo) in jo po potrebi dopolniti z novimi ustreznimi znanji;
- posodobitev vzgojnega programa je nujna, prav tako bi bila primerna dopolnitev z vsebinami in metodami dela za mladostnike z izrečenim vzgojnim ukrepom;
- na področju nadzorstva nad izvajanjem vzgojnega programa, ki ga predpisuje ZIKS-1, prihaja do pomanjkljivosti, saj je težava v razmejitvi pristojnosti različnih resornih inšpekcij štirih ministrstev;
- nujna je vzpostavitev enotnih pravnih podlag za delovanje vseh vzgojnih zavodov, pa tudi za področje nadzora in s tem pristojnosti inšpekcij;

- z različnimi strokami bi bilo smiselno pri prenovi vzgojnega programa poskušati razmejiti doktrine socialno pedagoške, zdravstvene, socialne in penološke stroke;
- smiselno bi bilo sprotno javno objavljane prostih kapacitet v vzgojnih zavodih na spletni strani posameznega zavoda;
- skoraj nobenega napredka ni na področju obravnav mladostnikov s psihiatričnimi težavami in pridruženim zelo agresivnim vedenjem, za katere ni ustrezno poskrbljeno, saj hospitalizacija na zaprtih oddelkih psihiatričnih bolnišnic med odrasle paciente zanje nikakor ni primerna rešitev;
- tudi sicer pogrešamo bolj konstruktivno in učinkovito sodelovanje z zdravstvenimi službami, zlasti v primerih, ko mladostniki zlorabljajo droge in alkohol;
- MIZŠ naj v čim krajšem času poišče najustreznejše rešitve in ukrepe zoper stanje, v katerem so se znašli vzgojni zavodi in mladinski domovi v Sloveniji zaradi posameznih otrok/mladostnikov s hudimi težavami v duševnem zdravju in pridruženim nasilnim ter hetero agresivnim vedenjem. Prav ti otroci/mladostniki prepogosto popolnoma ohromijo normalno dinamiko zavodskega življenja. Pri tem velja posebej poudariti, da je potrebno zagotoviti pogoje za optimalen razvoj otrokom/mladostnikom, ki že tako prihajajo v zavode z velikimi primanjkljaji in so še posebej ranljivi. Opozorili smo že tudi na potrebo po (pravni) ureditvi varovalnih ukrepov, ki bi jih lahko uporabljali tudi vzgojno izobraževalni zavodi. Naše mnenje je (bilo), da je treba kar najhitreje preučiti, ali so ukrepi, ki so tem zavodom za sedaj na voljo v urgentnih primerih, zadostni in učinkoviti ali pa bi bila nasprotno potrebna drugačna obravnava, ki bi se morala v tem primeru ob sodelovanju stroke ustrezno pravno urediti;
- Varuh daje pobudo, da se v slovenskem prostoru intenzivneje promovira vikend rejništvo in druge oblike oskrbe v skupnosti in pomoči družini, da bi lahko zagotovili dovolj mest za otroke/mladostnike, ki to obliko potrebujejo.«

Varuh je med drugim opozoril tudi na problematiko vračanja mladoletnikov, ki so na begu, v vzgojne zavode. Postopek za mladoletnike, ki jim je izrečen vzgojni ukrep, za te primere določa Navodilo o obveščanju v primerih pobegov mladoletnikov ali njihovem izogibanju izvrševanju vzgojnega ukrepa, ki ga je izdal minister, pristojen za notranje zadeve, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo, družino in socialne zadeve, na podlagi 171. člena ZIKS-1. Neurejeno pa je bilo ravnanje pristojnih organov v primeru drugih mladoletnikov, če so ti na begu, oziroma njihovo vračanje v vzgojne zavode.

MIZŠ je to uredil v pravilniku, ki ureja normative in standarde za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami, kot je bilo dogovorjeno v medresorski delovni skupini, ki je v ta namen delovala na ministrstvu. Delovna skupina je popisala stanje, zakonske podlage in predlagala možne rešitve, na skupnem sestanku državnih sekretarjev vseh resorjev pa je bilo dogovorjeno, da MIZŠ strokovnim delavcem omogoči pripravljenost na domu v primeru bega mladostnika.

Varuh opozarja tudi na sklepe z Dnevo duševnega zdravja v Portorožu septembra 2017 z naslovom »Otroci in mladostniki s težavami v duševnem zdravju«, ki se vsaj v delu nanašajo tudi na obravnavano tematiko (dosegljivi so na spletni strani: http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/23.1.2018_Zakljucki_in_predlog_i_Dnevi_dusevnega_zdravja_2017.pdf).

Ker so spremembe na področju delovanja vzgojnih zavodov nujne, je MIZŠ leta 2017 s sredstvi evropske kohezijske politike razpisalo projekt Celostna obravnava otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v vzgojnih zavodih v vrednosti 2,8 milijona evrov, s katerim smo v Sloveniji preizkušali nove metode in oblike dela, ki naj bi po eni strani

zagotavljale čimprejšnjo vrnitev otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami iz institucije v domače okolje ali samostojno življenje, ali če to zaradi različnih družinskih razmer ali otrokovih oziroma mladostnikovih težav ni mogoče, v eno izmed stanovanjskih skupin, ki delujejo v okviru vzgojnega zavoda, vendar kot samostojna stanovanjska enota na drugi lokaciji. Po drugi strani bi vzgojne zavode spodbudili k preventivnemu delovanju, da bi bilo v prihodnje namestitev čim manj.

Trenutno v vzgojnih zavodih z otroki in mladostniki sistemsko delajo po enotnem vzgojnem programu, nabor različnih oblik dela pa se je skozi aktivnosti projekta razširil v delovanje specializiranih stanovanjskih skupin, kjer razvijajo različne oblike dela, primerne posamezniku, z namenom, da iz vzgojne skupine otrok oziroma mladostnik preide na primer v stanovanjsko skupino, iz stanovanjske skupine v specializirano stanovanjsko skupino, mladinsko stanovanje ali domače okolje ali na trg dela v samostojno življenje.

Cilji javnega razpisa oziroma projekta so bili:

- oblikovanje novih oblik in metod dela v stanovanjskih in vzgojnih skupinah v vzgojnem zavodu,
- oblikovanje programov za intenzivno obravnavo otrok in mladostnikov, predvsem s težavami v duševnem zdravju in odvisnikov,
- povezava vzgojnih oblik in metod dela z zaposljivostjo mladostnikov ter spremljanje otrok in mladostnikov po odpustu,
- strokovna podpora družinam in vzgojno-izobraževalnim zavodom za zmanjševanje vključitev v vzgojne zavode, z analizo stanja in evalvacijo dela v vzgojnih zavodih.

Projekt se je iztekkel septembra 2019. Izkušnje iz projekta in evalvacije kažejo, da so na področju vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami spremembe nujne. Menimo, da je treba za ustrezno obravnavo teh otrok in mladostnikov organiziranost vzgojno-izobraževalnih zavodov spremeniti in omogočiti, da se bodo vzgojno-izobraževalni zavodi s svojimi oblikami dela približali potrebam otrok in mladostnikov, ne pa obratno. V obstoječem sistemu se otrok oziroma mladostnik prilagaja ustanovi in njeni organiziranosti, po novi ureditvi bodo ustanove pri oblikovanju skupin in oblikah dela lahko bolj sledile potrebam in močnim področjem posameznih otrok in mladostnikov.

S predlagano novo ureditvijo želi pripravljavec vzpostaviti tudi mrežo strokovnih centrov, ki bodo sami ali v sodelovanju z drugimi strokovnimi centri nudili celostno pomoč otrokom in mladostnikom s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami na posameznih vnaprej določenih območjih.

Razdelili bi jo lahko v tako imenovane tri glavne stebre:

- preventivna dejavnost kot pomoč otrokom in mladostnikom in njihovim družinam ter vrtcem in šolam, ki jih obiskujejo,
- delo z nameščenimi otroki in mladostniki s prilagodljivimi oblikami dela in celostno obravnavo ter

- skrb zanje po izteku ukrepa sodišča v oblikah pomoči, ko so že doma, ali v okviru mladinskih stanovanj.

Tako nameravamo zagotoviti pomoč vsem otrokom in mladostnikom v Sloveniji, ki tovrstno pomoč potrebujejo.

Vrtci in šole se pogosto spoprijemajo s težavnim vedenjem otrok in mladostnikov, ki zaradi svojih težav s tudi izjemno agresivnim vedenjem lahko ogrožajo sebe in druge, pomoči pa jim strokovni delavci vrtcev in šol ne znajo ali zmorejo vedno nuditi. Veliko otrok s čustvenimi in vedenjskimi težavami v okviru postopkov usmerjanja tudi ni prepoznanih za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, zaradi česar ne dobijo ustrezne pomoči. V okviru preventivne dejavnosti je v zakonu zastavljena kontinuiteta pomoči brez dolgotrajnih postopkov, v okviru katere je opredeljena tudi pomoč mobilnega tima. Na začetku izvajanja zakona načrtujemo oblikovanje enega tima na vsako od štirih območij. V prihodnjih letih se bodo timi postopoma širili glede na izkazane potrebe. Bolje bo poskrbljeno tudi za otroke in mladostnike, ki so nameščeni v strokovni center. Doslej se je dogajalo, da zavodi kakšnega otroka ali mladostnika niso želeli sprejeti, centri za socialno delo pa so iskali ustrezne namestitve po vsej Sloveniji, pogosto tudi prek MIZŠ ali Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Po novem mora strokovni center sam ali v sodelovanju z drugimi strokovnimi centri na istem območju, ki ga določi minister, poskrbeti za vse nameščene otroke in mladostnike v obliki timskega dela in sodelovanja med strokovnimi delavci strokovnih centrov s centrom za socialno delo, sodiščem, starši in po potrebi zdravstvenimi organizacijami.

Posebno pozornost namenjamo tudi mladostnikom po izteku ukrepa, tako da bo tistim, ki se ne morejo vrniti v domače okolje, omogočeno prebivanje v mladinskem stanovanju, vsi drugi pa bodo lahko še naprej v stiku z vzgojitelji.

V preteklosti se je razvilo tudi kar nekaj dobrih praks, ki smo jih doslej reševali na različne načine, v zakonu pa so prvič sistemsko urejene (na primer vključevanje v program produkcijske šole ali v izobraževalne programe, ki jih izvajajo zavodi, za otroke, ki sicer niso nameščeni).

Vse predlagane rešitve iz predloga zakona so bile v različnih oblikah pilotno preizkušene v okviru navedenega projekta Celostna obravnava otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v vzgojnih zavodih.

Zaradi vsega navedenega ob večletnih pobudah za pripravo enotne normativne ureditve v enem zakonu, ki bi vključevala odgovornost vseh resorjev (šolstvo, sociala, zdravstvo, pravosodje, policija), je priprava zakona nujna in neizbežna, saj so doslej to področje urejali različni zakoni in podzakonski akti, razdrobljeni po različnih resorjih.

Predlagatelj meni, da sta povezovanje strokovnih centrov na določenem območju, ki so jih kot potrebne za podporo vključitvi prepoznali tudi strokovnjaki v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji,³ in sodelovanje različnih resorjev, ki se dotikajo življenja otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami, nujna za zagotovitev celostne pomoči otrokom in mladostnikom, ki to potrebujejo.

3 Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, 2011.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji zakona

Glavni cilj priprave zakona je vzpostaviti enotno, sistemsko rešitev celostne obravnave otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki so vpeti v delo različnih resorjev, ter omogočiti oblikovanje strokovnih centrov, ki bodo lahko nudili tudi preventivne dejavnosti otrokom v vrtcih in šolah za čimprejšnjo pomoč ter s tem povezano morebitno poznejšo namestitvev.

2.2. Načela

Predlog rešitev predloga zakona upošteva predvsem naslednja načela:

1. največja korist otroka oziroma mladostnika,
2. enake možnosti s hkratnim upoštevanjem različnih potreb otrok in mladostnikov,
3. čimprejšnja pomoč otrokom in mladostnikom z zagotavljanjem kontinuitete pomoči z izvajanjem preventivnih dejavnosti iz 6. člena tega zakona,
4. individualizacija s pripravo in spremljanjem izvajanja individualiziranega programa za vsakega posameznega otroka in mladostnika, ki temelji na strokovnem socialnopedagoškem delu ter razumevanju funkcionalnosti čustvovanja in vedenja otroka in mladostnika iz 11. člena tega zakona,
5. sodelovanje otroka oziroma mladostnika pri načrtovanju vzgoje in lastnega razvoja v okviru vzgojnega procesa ter pri pripravi in evalvaciji individualiziranega programa,
6. varno, stabilno in predvidljivo okolje z zagotavljanjem ustreznih razmer za prebivanje v posameznih vrstah skupin iz 13. člena tega zakona,
7. sodelovanje z družino ter za otroka oziroma mladostnika pomembnimi osebami v strokovnem centru in doma ter usmerjenost socialnopedagoške pomoči v življenjsko okolje posameznika z vzpostavitvijo pomoči otroku oziroma mladostniku ter njegovi družini,
8. celostna obravnava otroka oziroma mladostnika v obliki timskega dela in sodelovanja strokovnih delavcev strokovnega centra ter strokovnjakov iz drugih organizacij s področij socialnega varstva, zdravstva in pravosodja ter policije,
9. regionalizacija in deinstitucionalizacija z zagotavljanjem pomoči v strokovnem centru z manjšimi enotami čim bližje domu, ki sledi potrebam otroka oziroma mladostnika ter se jim prilagaja, s ciljem, da do namestitve ne pride in se otrok oziroma mladostnik čim prej vrne v domače okolje, k samostojnemu življenju in vstopu na trg dela, z zagotavljanjem podpore tudi po izteku ukrepa.

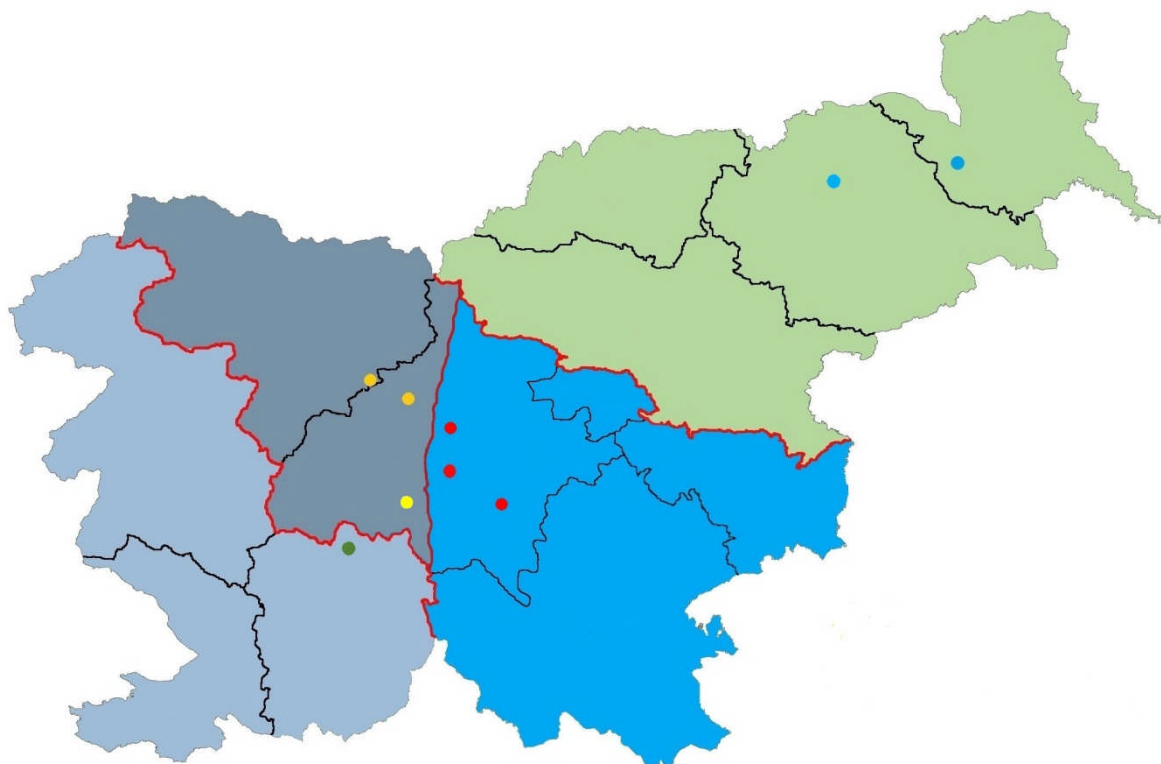
2.3. Poglavitne rešitve

Zakon sistemsko ureja delovanje vzgojnih zavodov, ki bodo odslej delovali kot strokovni centri, da bi tako lahko zagotovili celovito pomoč otrokom s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami na posameznem območju, ki ga lahko strnemo v tri osnovna področja:

- zagotavljanje preventivne dejavnosti v obliki nudenja in izvajanja pomoči otrokom, ki so vključeni v redne vrtce in šole,

- izvajanje različnih oblik in metod dela z otroki in mladostniki, ki so nameščeni v strokovnih centrih,
- nudenje podpore po odpustu iz institucionalne namestitve.

Razporeditev območij in določitev strokovnega centra, ki bo usklajeval sodelovanje vseh strokovnih centrov znotraj posameznega območja, je v pristojnosti ministra. Predvidena je vzpostavitev štirih območij.



Naloge strokovnih centrov so nudenje in izvajanje pomoči in podpore vrtcem in šolam pri delu z otroki in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami, nudenje strokovne podpore staršem ali zakonitim zastopnikom ali rejnikom (v nadaljnjem besedilu: starši), izvajanje dodatne strokovne pomoči, vključevanje otrok in mladostnikov v različne oblike dela ter skrb za razvoj strokovnega dela na področju vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami na posameznem določenem območju. Ob tem bodo vsi strokovni centri obdržali samostojen status zavoda za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, kar je bil največji zadržek posameznih zavodov. S tovrstno rešitvijo sledimo usmeritvam, ki so jih v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju iz leta 2011 zapisali tudi strokovnjaki, ki so to vizijo razvoja pripravljali.

Obravnava otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami

V sklopu preventivnih dejavnosti strokovni delavci strokovnega centra nudijo pomoč otrokom s čustvenimi in vedenjskimi težavami, ki so vključeni v redne vrtce in šole, potrebujejo pa pomoč strokovnjakov. Zakon zanje vzpostavlja stopenjski model pomoči oziroma kontinuitete pomoči, ki ga nudi strokovni center z namenom, da namestitve

morda ne bo. Pomoč otrok prejema v vrtcu ali šoli, lahko pa se, to velja za šolarje, vključuje tudi v dnevne oblike pomoči v strokovnem centru.

Otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami so tisti otroci in mladostniki, ki so tako opredeljeni v odločbi o usmeritvi ali načrtu pomoči družini ali zapisniku multidisciplinarnega tima centra za zgodnjo obravnavo in ki potrebujejo dodatno strokovno pomoč ter prilagojeno izvajanje javno veljavnih programov. Ti otroci in mladostniki so lahko vključeni v redne šole, lahko pa so nameščeni v oskrbo v strokovni center.

Namestitev in oskrba

Postopek namestitve se začne v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, ali zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj. Otroci in mladostniki so v skladu z Družinskim zakonikom nameščeni na podlagi sklepa sodišča, v primerih odločanja z začasno odredbo (162. člen), z izvedbo nujnega odvzema s strani centra za socialno delo (167. člen) ter odločanja sodišča o odvzemu otroka (174. člen) ali odločanja o namestitvi v zavod zaradi otrokovih psihosocialnih težav (175. člen) ali v skladu s Kazenskim zakonikom in Zakonom o izvrševanju kazenskih sankcij (170. člen).

Strokovni center otroka ali mladostnika vključi v osnovnošolski ali srednješolski izobraževalni program, v izobraževanje odraslih ali program produkcijske šole, v izjemnih primerih pa ga poleg v izobraževalne programe ali namesto njih vključi v različne oblike zaposlitve.

V strokovnem centru so vzpostavljene različne vrste skupin za vzgojo, od tistih, v katerih delo poteka bolj strukturirano, kot je vzgojna skupina, do bolj odprtih, kot je stanovanjska skupina. O prehodih med skupinami, ki so prilagodljivi glede na stanje, odloča strokovna skupina glede na potrebe in koristi posameznega otroka ali mladostnika. Strokovni center, ki usklajuje sodelovanje strokovnih centrov na posameznem območju, je pristojen, da otroka ali mladostnika lahko razporedi v drug strokovni center znotraj določenega območja glede na vrsto pomoči, ki jo otrok ali mladostnik potrebuje.

Zakon predvideva pripravo standardov vedenja strokovnih delavcev ob kriznih dogodkih kot strokovna navodila za njihovo ravnanje ob nenadnem izbruhu avtoagresivnega ali heteroagresivnega vedenja za zaščito otroka ali mladostnika in strokovnih delavcev ter za delo z njim po izbruhu. Za pripravo izhodišč že poteka ciljni raziskovalni projekt, ki ga izvaja Oddelek socialne pedagogike Univerze na Primorskem. S tovrstno rešitvijo se zagotavlja varovanje otrok in mladostnikov na način, da so strokovni delavci usposobljeni za odzivanje ob kriznih dogodkih z uporabo pedagoških, in ne penoloških prijemov in metod.

Zakon opredeljuje sodelovanje vseh, ki se ukvarjajo s posameznim otrokom in mladostnikom, to je sodelovanje s starši, centrom za socialno delo, pristojnim sodiščem, zdravstvenimi službami.

Samostojno vključevanje v življenje in delo

Strokovna skupina skupaj z mladostnikom in starši pripravi načrt za samostojno vključevanje v življenje in delo, ki med drugim vsebuje načrt za dokončanje

izobraževanja, iskanje zaposlitve, stanovanja, vključevanje v morebitne oblike podpor, pomoč mladostniku v domačem okolju. Če mladostnik nima možnosti za vnitev v domače okolje, se lahko dogovorijo za vključitev v mladinsko stanovanje, kjer lahko prebiva največ 12 mesecev po zaključku izobraževanja oziroma največ do dopolnjenega 26. leta starosti.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

3.1. Ocena finančnih posledic na državni proračun

Obseg finančnih sredstev, ki jih MIZŠ namenja za financiranje zavodov, v katerih so nameščeni otroci in mladostniki, je določen po Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj), Pravilniku o normativih in standardih za izvajanje izobraževalnih programov in vzgojnega programa na področju srednjega šolstva (Uradni list RS, št. 62/10, 99/10, 47/17 in 30/18) ter Pravilniku o merilih in metodologiji za določanje obsega sredstev za materialne stroške v zavodih za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 41/17) in je vezan na število oddelkov oziroma nameščenih otrok in mladostnikov.

Ključna novost je vzpostavitev preventivne službe oziroma mobilnih timov, ki bodo vzpostavljeni postopoma in glede na potrebe. Ob oblikovanju štirih območij, na katerih bodo delovali strokovni centri, s po tremi zaposlenimi strokovnimi delavci, ki so v poprečju uvrščeni v 40. plačni razred, z letnim povprečnim zneskom sredstev, potrebnih za plače, ki znaša 32.732,11 evra, to za 12 zaposlitev na letni ravni pomeni 392.785,32 evra. K temu moramo prišteti še povečanje potnih stroškov. Skupno povečanje potrebnih proračunskih sredstev ne bo preseglo 500.000,00 evra v letu 2021.

3.2. Ocena finančnih posledic za druga javnofinančna sredstva

Predlog zakona nima posledic za druga javnofinančna sredstva.

3.3. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet

Sredstva za delovanje strokovnih centrov so v proračunu 2021 predvidena in bodo s prerazporeditvijo v sprejetem državnem proračunu MIZŠ za leto 2021 zagotovljena v skupni višini do 500.000,00 €.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Ureditev področja je tako nujna, da bodo sredstva zagotovljenas prerazporeditvami pravic porabe pri proračunskem uporabniku Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Prilagojenost ureditve pravnemu redu Evropske unije

Predlog pravnega akta Republike Slovenije ne prenaša določb direktiv Evropske unije oziroma ni predmet prilagoditve prava Evropske unije.

5. 2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

V drugih pravnih sistemih je ureditev delovanja ustanov zelo različna, običajno je vključena v resor, ki je pristojen za socialne zadeve.

NEMČIJA

Sistem ureja zakon o storitvah za otroke in mladostnike. Zakonodaja je usmerjena v otrokove potrebe in pomoč se oblikuje temu primerno.

K ambulantni vzgojni pomoči štejejo:

- vzgojno svetovanje (vzgojne in družinske svetovalnice, večprofesionalni timi z izvajanjem psihološke in terapevtske obravnave; tim se ukvarja z otroki, mladostniki, starši in drugimi pomembnimi vzgojnimi osebami v razreševanju in premagovanju individualnih in družinskih težav, tudi v ločitvenih procesih ipd.);
- socialno skupinsko delo – skupinski pedagoški koncept premagovanja razvojnih težav in vedenjskih težav – s ciljem mladostnikom omogočiti socialno učenje in uspešno, korektno vključevanje v skupine. Časovni obseg je praviloma majhen, en popoldan v tednu, ko socialni pedagogi s stalno skupino opremljajo mlade s socialnimi veščinami;
- vzgojno pomoč oziroma svetovalne pomočnike – oseba, ki mlademu stoji ob strani in mu daje podporo. Čeprav je oblika pomoči stara, je lahko zelo prilagodljiva. Lahko je tudi oblika vzgojnega ukrepa mladoletniškega sodnika – kjer se mladoletnemu določi oseba, ki mu bo pomagala –, tudi kot zadnja možnost pred strožjimi sankcijami, ki je opredeljena v zakonu o sodiščih za mladoletnike;
- socialnopedagoško pomoč (podpora) družini – nastopa v različnih oblikah in možnostih, ki se lahko razlikujejo v vsebinskem delu in intenzivnosti ter tudi v metodičnih načinih vse do družinske terapije. Skupno vsem oblikam je, da so zasnovane za celotno družino, in to glede vzgojnih nalog pri reševanju vsakodnevnih težav, sporov in kriz kot tudi stikov s centri za socialno delo in ustanovami, ki podpirajo pomoč do samopomoči. V zadnjem obdobju se je zelo razvila in tako je obravnavanih veliko družin;
- dnevne skupine – so delno stacionarne oblike pomoči, so življenjski prostor med družino in šolo. Tak prostor dnevno obiskujejo pretežno starejši otroci. Večina dnevnih skupin daje velik poudarek socialnemu učenju, šolskemu napredovanju in delu z družino.

K stacionarni pomoči sodijo:

– različne oblike oskrbe (družinska, glede na trajanje – dlje časa, krajši čas, oskrba v pripravljenosti, za na primer krizne intervence oziroma v tako imenovanih nujnih primerih), za katere je značilno, da gre za vzgojo praviloma mlajših otrok v zasebnih okvirih, »normalnih« družinah. Glavni cilj je, drugače kot pri posvojitvah, da se otrok vrne v izvirno družino. Skrbniki/rejniki imajo iste pravice in dolžnosti kot starši. Za težje primere je pomembno, da ima vsaj eden od staršev pedagoško kvalifikacijo;

– vzgojni zavodi – klasična oblika izvendružinske institucionalne oskrbe otrok in mladostnikov, ki se je v zadnjih letih občutno spremenila in diferencirala: zavodi so praviloma dosti manjši, podobni družinam, bolj liberalni, obstajajo samostojne stanovanjske skupine/skupnosti, stanovanja posameznika (mladinsko stanovanje) s spremljanjem, tudi nizkopražna mesta za prenočitev in postelje za krizne namestitve. Razmerje med različnimi oblikami oskrbe in zavodsko vzgojo je 40 : 60;

– intenzivna socialnopedagoška oskrba posameznika, zelo prilagodljiva oblika oskrbe, ki se je razvila iz zavodske vzgoje, se načeloma lahko uporablja za vse oblike – od tako imenovanih nizkopražnih do vseh oblik oskrbe s prenočitvijo ali brez do intenzivnih oblik po načelu ena na ena. Vsebuje tudi doživljajskopedagoške projekte, ki posameznika spodbujajo k preseganju svojih omejitev in spoznavanju svojih možnosti, ter druge klasične in alternativne oblike pomoči (psihoterapevtska podpora, pomoč z umetnostjo in druge oblike aktivacije mladih);

– zaprta oskrba v vzgojni pomoči – zadnjih nekaj let je to zelo pereča tema. Predvsem je pomembno vprašanje opredelitve posameznikov z znaki, na podlagi katerih se sprejmejo v zaprto obliko vzgojne pomoči. Vsekakor gre za vključenost pravosodnega sistema, saj zakon o storitvah za otroke in mladostnike ne vključuje tovrstnih oblik pomoči.

V Nemčiji deluje tudi veliko različnih stanovanjskih skupin, ki so namenjene različnim ciljnim skupinam: od odvisnikov do prestopnikov, razvite imajo oblike pomoči staršem in otrokom, socialnopedagoške intenzivne krajši čas trajajoče oblike pomoči in drugo.

V Nemčiji je institucionalna oskrba za socialno ogrožene otroke v okviru pristojnosti zveznega ministrstva za družino, starejše državljane, ženske in mladino ter socialnega ministrstva 16 zveznih dežel. Pravna podlaga za to je zakon o socialni varnosti.

Pomoč za izobraževanje v ustanovi ponoči in podnevi (institucionalna oskrba) ali druga pomoč je spodbujanje razvoja otrok in mladih s prepletanjem vsakdanjih izkušenj z izobraževalnimi in terapevtskimi obravnavami za:

1. poskus doseči vrnitev v družino ali
2. pripravo na prebivanje v drugi družini ali
3. zagotovitev dolgoročnega načina življenja in pripravo na neodvisno življenje.

V Nemčiji sistem socialnega skrbstva za otroke in mladino ponuja storitve in ukrepe osebam, mlajšim od 27 let, staršem in skrbnikom. Poleg številnih drugih storitev in ukrepov imajo osebe, ki so upravičene do varstva in vzgoje otroka – navadno starši, po potrebi skrbnik – zakonito pravico pomagati pri izobraževanju zase in za svojega otroka, »če ni zagotovila izobraževanja v korist otroka ali mlado osebo in je pomoč

primerna in potrebna za njen razvoj» (zakon o pomoči otrokom in mladostniku – SGB VIII). Obstaja veliko različnih ambulantnih, delnih in stacionarnih izobraževalnih pripomočkov.

Obstajata dve obliki oskrbe zunaj doma:

- oskrba s polnim delovnim časom je ena od zamenjav življenjskega prostora za izobraževanje. To pomeni začasno ali stalno namestitev otroka v rejniško družino ali izobraževalni center,
- domsko izobraževanje je sredstvo izobraževanja v ustanovi, kjer so otroci podnevi in ponoči. Pomaga se jim s prepletanjem vsakdanjih izkušenj s pedagoškimi in terapevtskimi obravnavami pri njihovem razvoju.

SLOVAŠKA

Na Slovaškem sistem posebnega izobraževanja za otroke s posebnimi potrebami ureja zakon o šolah, ki priznava:

- diagnostične centre,
- centre za ponovno izobraževanje,
- sanatorije za zdravljenje in izobraževanje.

Otroke je mogoče vključiti v te centre na zahtevo njihovega zakonitega zastopnika ali odločitve sodišča. V teh primerih pogoje sodnih odločb urejata zakon o družini in zakon o socialnem in pravnem varstvu otrok. Za to področje je pristojno ministrstvo za zaposlovanje, socialne zadeve in družino.

IRSKA

Otroške sobe za pridržanje (CDS)

Zakon o otrocih iz leta 2015 je omogočil združitev treh takrat delujočih tako imenovanih otroških sob za pridržanje (*Trinity House, Oberstown Boys in Oberstown Girls*) v enotni nacionalni sklad za pridržanje otrok, imenovan *Oberstown Detention Campus*. Tu je približno 50 otrok.

Šola za posebno nego

Enota za socialno vključenost je odgovorna za zagotavljanje izobraževanja v petih posebnih šolah, ki so povezane z oddelkom za visoko podporo in posebne oskrbe v lasti in upravljanju agencije za otroke in družino, TUSLA. Te enote zagotavljajo nastanitveno oskrbo otrok, ki so zakonito »izven nadzora«, so ogroženi ter potrebujejo oskrbo in zaščito. V teh šolah je približno 50 učencev.

Projekt »Srečanje mladih« (YEP)

YEP so priznane posebne šole, ki nudijo izobraževanje otrok, ki so bodisi storilci manjših prestopkov ali so v nevarnosti in so izstopili iz rednega šolskega sistema. Obstaja pet takšnih šol, tri v Dublinu, ena v Corku in ena v Limericku. Vsaka šola ima do 25 učencev, starih od 10 do 16 let. Šole imajo poleg običajnega kurikula dodatna

sredstva za zagotavljanje celovitega življenjskega programa. Šole dobijo donacijo za plačilo, ki pokriva stroške pomožnega osebja, in nepovratna sredstva za kritje izdatkov, kot so materiali v učilnicah in obroki učencev in podobno. V teh šolah je približno 100 učencev.

Novembra 2017 je oddelek objavil poročilo o izobraževanju otrok v priporu in njihovi oskrbi. V poročilu, ki je temeljilo na inšpekcijskih pregledih, je bilo ugotovljeno, da sta splošna kakovost šolanja za otroke v priporu in njihova oskrba v državi dobra ali zelo dobra v večini primerov. Poročilo vsebuje ugotovitve in priporočila, ki izhajajo iz šestindvajsetih inšpekcijskih pregledov med letoma 2013 in 2015 v teh okoliščinah. Več na povezavi: <https://www.education.ie/en/Publications/Inspection-Reports-Publications/Evaluation-Reports-Guidelines/education-of-children-in-detention-and-care.pdf>.

MADŽARSKA

Posebni sistem otroškega varstva

Otrok je lahko ločen od svoje družine le, če je takšna ločitev v njegovo največjo korist. V teh primerih se določi ustrezeni skrbnik, ki sodeluje s starši. To je eden od najmanj drastičnih načinov posredovanja. Kadar ta možnost ni na voljo, je treba uporabiti ustrezno vrsto oskrbe, ki zagotavlja primerno nastanitev (rejniško družino, otroško hišo ali negovalne ustanove za invalide), da bi zagotovili osnovne ustrezne razmere za razvoj otroka.

Da bi zagotovili otrokovo pravico do vzgoje v družini, je treba najprej pretehtati možnost spodbujanja otroka in njegovega okolja. To načelo je obvezno za otroke, mlajše od 12 let. Drugačen ukrep se lahko uporablja samo, če otrok potrebuje posebno nego zaradi svojega zdravstvenega stanja ali kadar večje število bratov in sestre upravičuje nastanitev v domovih za otroke.

Oddelki v domovih za otroke so organizirani v majhnih, domačih nastanitvenih stanovanjih (8–12 otrok) ali v manjših skupinah v domovih z največ 48 otroki.

Pravno zastopanje otrok, ki so v posebni skrbi, zastopa skrbnik varstva otrok, ki je strokovnjak, neodvisen od kraja oskrbe.

V praksi madžarskega sistema varstva otrok se ločitev družine zgodi v primeru hudega zanemarjanja ali zlorabe otroka, zločina ali drugih groženj, ki ogrožajo blaginjo otroka.

Po 18. letu starosti imajo mladostniki v otroškem varstvu na njihovo zahtevo pravico do nadaljnje oskrbe, če ne zmorejo sami živeti ali so študentje javnih, visokošolskih ali izobraževalnih ustanov oziroma čakajo na sprejem v socialne rezidenčne ustanove.

V sistemu nadaljnje oskrbe, ki ga odredi skrbniško sodišče, je treba razdeliti mladoletne osebe po skrbništvu ali posebni skrbi. Zdravstveno oskrbo po negi zagotavljajo rejniški domovi, domovi za otroke, domovi za nego na domu ali stanovanjske skupine, ki jih upravljajo te ustanove ali lokalne službe za zaščito.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

/

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

/

dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov:

/

čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo:

/

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

/

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

/

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

/

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

/

6.6 Presoja posledic za druga področja:

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

/

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona

Ob nastajanju predloga zakona je bilo v zadnjih dveh letih izvedenih kar 80 srečanj z različnimi deležniki: predstavniki vzgojnih zavodov, fakultet, centrov za socialno delo, sodniki, predstavniki drugih ministrstev, Urada varuha človekovih pravic.

Predlog zakona je bil objavljen na portalu E-demokracija 21. 8. 2019. Pripombe, predloge, mnenja je bilo mogoče podati do 15. 9. 2019. Upošteevane so tudi pripombe in mnenja, ki so na ministrstvo prispele po tem roku.

V razpravo so bili vključeni:

- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- ministrstva, centri za socialno delo, sodišča, policija.

Mnenja, predloge, pripombe so podali:

- Urad informacijskega pooblaščenca,
- Socialna zbornica Slovenije,
- Nacionalni inštitut za javno zdravje,
- Združenje za otroško in mladostniško psihoterapijo,
- svetovalne delavke obalno-kraške regije,
- Mladinski dom Malči Beličeve,

- Varuh človekovih pravic,
- Zagovornik načela enakosti,
- Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani,
- Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za socialno pedagogiko,
- Olga Rupnik Krže,
- Skupnost centrov za socialno delo,
- Mladinski dom Jarše,
- Društvo za razvoj skupnostnih programov za mlade in
- Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture,

Vsem deležnikom, ki so podali pripombe, je MIZŠ odgovorilo.

Predlagatelj predloga zakona je upošteval naslednje predloge javnosti:

V zakonu je urejena obdelava osebnih podatkov in vprašanje pravice staršev do vpogleda v osebne podatke otroka in mladostnika. Dogovorjeno je bilo, da se bo povezovanje centrov za duševno zdravje in strokovnih centrov uredilo v protokolu sodelovanja. Kot oblika dela je opredeljeno mladinsko stanovanje kot oblika dela oziroma vrsta skupine, prav tako je definirana mobilna socialno pedagoška obravnava. Urejeno je bilo razmerje med strokovnimi centri ter določene pristojnosti in naloge. Usklajene so bile določbe, ki se tičejo namestitve v Družinskem zakoniku ter postopanja v času nedovoljenih izhodov. Upoštevan je bil predlog, da center za socialno delo v dokumentacijo lahko priloži mnenje strokovnega centra, če je bilo izdelano. Na pobudo Skupnosti CSD je bil dopolnjen naslov zakona s tem, da je dodano, da gre za obravnavo otrok in mladostnikov "v vzgoji in izobraževanju".

Edina pripomba, kjer je predlagatelj vztrajal in ni bila upoštevana je, da ravnanje v kriznih situacijah ne more biti predmet zakonske materije, temveč lahko vzgojitelj ravna v skladu s strokovnimi smernicami, glede na težave ali motnje posameznega otroka. Je pa urejen postopek obveščanja ravnatelja in s tem varovanje dostojanstva in pravic otroka oziroma mladostnika. Gre za zagotavljanje varnosti otrok in mladostnikov ter zaposlenih. Prav tako ni mogel biti upoštevan predlog, da se v mobilni tim vključi vsaj en člana s klinično specializacijo glede na kompleksnost problematike otrok, saj v vzgoji in izobraževanju ti kadri niso sistemizirani, je bil pa sklenjen kompromis sodelovanja s centri za duševno zdravje, kjer bo pripravljen protokol sodelovanja.

8. Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi gradiva:

Predlog zakona je pripravljalo več delovnih skupin (tudi medresorska delovna skupina, ki jo je imenovala Vlada Republike Slovenije in se je je udeleževal tudi predstavnik Urada varuha človekovih pravic), vendar nihče od zunanjih strokovnjakov za svoje delo ni prejel plačila za ta namen.

9. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu Državnega zbora in delovnih teles:

- prof. dr. Simona Kustec, ministrica
- Damir Orehovec, državni sekretar
- Anton Baloh, generalni direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo

II. BESEDILO ČLENOV

EVA 2019-3330-0033

ZAKON O OBRAVNAVI OTROK IN MLADOSTNIKOV S ČUSTVENIMI IN VEDENJSKIMI TEŽAVAMI TER MOTNJAMI V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja celovito pomoč otrokom in mladostnikom oziroma mladostnicam (v nadaljnjem besedilu: mladostnik) s čustvenimi in vedenjskimi težavami, ki so vključeni v vrtce in šole, ter otrokom s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki so nameščeni v strokovnih centrih za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami.

(2) Otroci in mladostniki, ki jih strokovni center za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami obravnava, so:

– otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami, ki se v obravnavo strokovnega centra za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami (v nadaljnjem besedilu: strokovni center) vključijo do 21. leta starosti ter imajo psihosocialne težave, ki se kažejo kot vedenjske, čustvene, učne ali druge težave v njihovem odraščanju, vendar še niso usmerjeni kot otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, niti niso obravnavani kot otroci in mladostniki, ki bi potrebovali namestitev v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja,

– otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, in otroci s težavami na socialno čustvenem področju, obravnavani v skladu z zakonom, ki ureja celostno zgodnjo obravnavo predšolskih otrok s posebnimi potrebami,

– otroci, nameščeni v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja,

– mladoletniki s pridobljeno popolno poslovno sposobnostjo in polnoletne osebe, ki so bile v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, v strokovni center vključene pred polnoletnostjo, s pisno privolitvijo,

– mladoletniki in mlajši polnoletniki, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v zavod v skladu z zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj.

(3) V tem zakonu se izraz »otrok ali mladostnik« uporablja za otroka in mladostnico oziroma mladostnika (v nadaljnjem besedilu: mladostnik) iz drugega odstavka tega člena. Samostojna navedba izraza »mladostnik« pomeni mladostnika, starega od 15 do 26 let.

2. člen (strokovni center)

(1) Strokovni center je zavod za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ustanovljen za vzgojo in izobraževanje otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami.

(2) Strokovni center opravlja naloge iz 4. člena tega zakona, določeni strokovni centri pa tudi naloge v zvezi z usklajevanjem sodelovanja strokovnih centrov na posameznem območju.

(3) Minister, pristojen za vzgojo in izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: minister), v skladu z merili za oblikovanje javne mreže določi strokovne centre iz prejšnjega odstavka. Če je na posameznem območju več strokovnih centrov, minister določi tistega, ki opravlja tudi naloge v zvezi z usklajevanjem sodelovanja vseh strokovnih centrov na posameznem območju.

3. člen

(cilji in načela delovanja strokovnih centrov)

Strokovni center otrokom in mladostnikom zagotavlja celostno obravnavo ter ustvarja ustrezne razmere za doseganje učno-vzgojnih ciljev, preventivno-varstvenih ciljev, kompenzacijskih ciljev ter osebnostnih in psihosocialnih integracijskih ciljev. Ob tem deluje po naslednjih načelih:

1. največja korist otrok in mladostnikov,
2. enake možnosti s hkratnim upoštevanjem različnih potreb otrok in mladostnikov,
3. čimprejšnja pomoč otrokom in mladostnikom z zagotavljanjem kontinuitete pomoči z izvajanjem preventivnih dejavnosti iz 6. člena tega zakona,
4. individualizacija s pripravo in spremljanjem izvajanja individualiziranega programa za vsakega posameznega otroka ali mladostnika, ki temelji na strokovnem socialnopedagoškem delu ter razumevanju funkcionalnosti čustvovanja in vedenja otroka ali mladostnika iz 11. člena tega zakona,
5. sodelovanje otroka ali mladostnika pri načrtovanju vzgoje in lastnega razvoja v okviru vzgojnega procesa ter pri pripravi in evalvaciji individualiziranega programa,
6. varno, stabilno in predvidljivo okolje z zagotavljanjem ustreznih razmer za prebivanje v posameznih vrstah skupin iz 13. člena tega zakona,
7. sodelovanje z družino in za otroka ali mladostnika pomembnimi osebami ter usmerjenost socialnopedagoške pomoči v življenjsko okolje posameznika,
8. celostna obravnavo otrok in mladostnikov v obliki timskega dela in sodelovanja strokovnih delavcev različnih področij,
9. regionalizacija in deinstitucionalizacija z zagotavljanjem pomoči v strokovnem centru z manjšimi enotami čim bližje domu.

4. člen

(naloge strokovnih centrov)

(1) Strokovni centri na določenem območju izvajajo naslednje preventivne naloge:

- ☐ nudijo pomoč otrokom in mladostnikom s čustvenimi in vedenjskimi težavami,
- ☐ nudijo pomoč in podporo vrtcem, šolam in drugim zavodom za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (v nadaljnjem besedilu: vrtci in šole) pri delu z otroki in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami,
- ☐ nudijo strokovno podporo staršem, zakonitim zastopnikom ali rejnikom (v nadaljnjem besedilu: starši) in drugim za otroka ali mladostnika pomembnim osebam,
- ☐ izvajajo dodatno strokovno pomoč v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami,
- ☐ vključujejo otroke in mladostnike v različne dnevne oblike dela.

(2) Strokovni centri na določenem območju za nameščene otroke in mladostnike: zagotavljajo vse vrste namestitev v skladu z 8. členom tega zakona,

- ☐ izvajajo vzgojni program in zagotavljajo vse vrste skupin za vzgojo v strokovnem centru in oblik dela iz 13. člena tega zakona,
- ☐ zagotavljajo vključitev v osnovnošolske in srednješolske izobraževalne programe,
- ☐ nudijo celostno, multidisciplinarno obravnavo v sodelovanju z drugimi službami, ki obravnavajo otroka ali mladostnika,
- ☐ nudijo podporo po izteku ukrepa sodišča.

(3) Strokovni centri za otroke in mladostnike skrbijo za razvoj strokovnega dela na področju vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami. Pri opravljanju nalog iz tega člena vključujejo tudi strokovnjake s področij pedopsihiatrije, zdravstvene nege, psihoterapije, mediacije, obravnave odvisnosti in po potrebi tudi druge strokovnjake.

(4) Strokovni center, ki usklajuje sodelovanje strokovnih centrov na določenem območju, z drugimi strokovnimi centri na tem območju sklene pisni dogovor o izvajanju posameznih nalog, organizaciji dela in načinu sodelovanja.

5. člen

(izvajanje javno veljavnih programov vzgoje in izobraževanja)

(1) Strokovni center izvaja javno veljavni vzgojni program, lahko pa tudi javno veljavne osnovnošolske in srednješolske izobraževalne programe. Če strokovni center posameznega izobraževalnega programa ne izvaja, ga otroku ali mladostniku zagotovi z vpisom v šolo, ki izvaja ta program.

(2) Strokovni centri izvajajo vzgojni program vse dni v letu.

II. OBRAVNAVA OTROK IN MLADOSTNIKOV S ČUSTVENIMI IN VEDENJSKIMI TEŽAVAMI

6. člen

(obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami)

(1) Strokovni center otroku ali mladostniku s čustvenimi in vedenjskimi težavami nudi kontinuiteto pomoči, ki zajema:

- svetovanje vrtcu, šoli ali staršem, lahko pa tudi za otroka ali mladostnika pomembnim osebam,
- pomoč mobilnega tima,
- pripravo strokovnega poročila mobilnega tima.

(2) Svetovanje iz prve alineje prejšnjega odstavka izvaja strokovni center na podlagi pisnega zaprosila vrtca ali šole, ki s svojimi strokovnimi delavci otroku ali mladostniku s čustvenimi in vedenjskimi težavami ne zmore več zagotavljati ustrezne pomoči. Vrtec ali šola zaprosilu priloži tudi poročilo, iz katerega je razviden obseg in vrsta pomoči, ki je bila predhodno zagotovljena otroku ali mladostniku.

(3) Strokovni center odloči o zagotavljanju pomoči iz prve alineje prvega odstavka tega člena v desetih dneh od prejema zaprosila.

(4) Če strokovni center presodi, da svetovanje ne zadošča, ravnatelj ali ravnateljica (v nadaljnjem besedilu: ravnatelj) strokovnega centra v najkrajšem možnem času oblikuje mobilni tim, v katerem sodelujejo strokovni delavci različnih strok, glede na težave posameznega otroka ali mladostnika. Mobilni tim skupaj z vrtcem ali šolo in starši načrtuje posamezne cilje za premagovanje čustvenih in vedenjskih težav otroka ali mladostnika, izvaja pomoč, spremlja doseganje ciljev ter načrtuje morebitno nadaljnjo pomoč. Mobilni tim po končani obravnavi za vrtec ali šolo pripravi strokovno poročilo.

(5) Če pomoč mobilnega tima ne zadošča, mobilni tim v strokovnem poročilu predlaga nadaljnjo pomoč otroku ali mladostniku, in sicer:

- uvedbo postopka usmerjanja,
- vključitev v dnevne oblike dela,
- napotitev v center za zgodnjo obravnavo oziroma za duševno zdravje ali
- da pobudo pristojnemu centru za socialno delo za obravnavo družine v okviru njegovih pristojnosti.

(6) Vrtec ali šola po izdaji strokovnega poročila iz prejšnjega odstavka z njim seznanijo starše. Strokovno poročilo vrtec ali šola vloži v osebno mapo otroka ali učenca oziroma v evidenco o dijakih, ki jih obravnava svetovalna služba.

(7) Če je v strokovnem poročilu iz petega odstavka tega člena kot oblika pomoči predlagana vključitev otroka ali mladostnika v dnevne oblike dela v strokovnem centru, ga strokovni center na predlog staršev ali mladostnika vključi v javno veljavni izobraževalni ali vzgojni program ter zanj pripravi individualizirani program iz 11. člena tega zakona.

(8) Za svetovanje iz prve alineje prvega odstavka tega člena lahko strokovni center zaprosijo tudi starši, mladostnik ali center za socialno delo.

III. OBRAVNAVA OTROK IN MLADOSTNIKOV S ČUSTVENIMI IN VEDENJSKIMI MOTNJAMI

7. člen

(obravnavanje otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami)

Otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami so otroci in mladostniki, ki so usmerjeni v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, ali otroci s primanjkljaji, ovirami oziroma motnjami na socialno-čustvenem področju v skladu z zakonom, ki ureja celostno zgodnjo obravnavo predšolskih otrok s posebnimi potrebami, in ki potrebujejo dodatno strokovno pomoč ter prilagojeno izvajanje javno veljavnih izobraževalnih programov. Strokovni center za otroke iz prejšnjega stavka lahko izvaja dodatno strokovno pomoč in pomoč iz 6. člena tega zakona.

IV. NAMESTITEV IN OSKRBA V STROKOVNEM CENTRU

8. člen

(nameščanje)

(1) Otrok in mladostnik se v strokovni center namestita po izvedenem nujnem odvzemu s strani centra za socialno delo v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, ali z odločbo o namestitvi v skladu z zakonom, ki ureja nepravdni postopek, in zakonom, ki ureja družinska razmerja, ali z odločbo o izreku vzgojnega ukrepa oddaje v vzgojni zavod v skladu z zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj.

(2) Center za socialno delo po izvedenem nujnem odvzemu otroka namesti v strokovni center, ki na določenem območju usklajuje sodelovanje strokovnih centrov. Sodišče z odločbo o namestitvi ali center za socialno delo po izdaji odločbe o izreku vzgojnega ukrepa oddaje v vzgojni zavod določi strokovni center, ki na določenem območju usklajuje sodelovanje strokovnih centrov. Pri tem za otroka ali mladostnika praviloma določi strokovni center na območju, kjer otrok ali mladostnik prebiva. Izjemoma določi strokovni center izven območja, kjer otrok ali mladostnik prebiva, če za to obstajajo utemeljeni razlogi.

(3) Strokovni center, ki usklajuje sodelovanje strokovnih centrov na posameznem območju, je pristojen za razporeditev otroka ali mladostnika v strokovni center znotraj območja glede na vrsto pomoči, ki jo otrok ali mladostnik potrebuje. Če ga razporedi v drug strokovni center znotraj istega določenega območja, o tem obvesti pristojno sodišče in pristojni center za socialno delo.

9. člen

(ogled in podpis dogovora)

(1) Strokovni delavci centra za socialno delo, razen v primeru nujnega odvzema otroka s strani centra za socialno delo in če je le mogoče, s strokovnimi delavci strokovnega centra organizirajo in opravijo informativni pogovor z otrokom ali mladostnikom in starši, jim predstavijo dejavnosti, oblike dela in možnosti pomoči ter se dogovorijo za ogled strokovnega centra oziroma skupine iz 13. člena tega zakona, kamor bo otrok ali mladostnik nameščen. Otroka ali mladostnika ter starše strokovni center pisno seznani s pravili strokovnega centra ter določbami tega zakona, otroka in mladostnika pa na njemu razumljiv način posebej seznani s pravili vedenja in ukrepov v primeru kršitev.

(2) Ravnatelj strokovnega centra, otrok ali mladostnik ter starši najpozneje ob namestitvi podpišejo dogovor o medsebojnem sodelovanju, razen v primeru nujnega odvzema.

10. člen (dokumentacija)

(1) Strokovni center, v katerem otrok ali mladostnik prebiva, ima po pravnomočnosti odločbe o namestitvi ali odločbe o izreku vzgojnega ukrepa oddaje v vzgojni zavod (v nadaljnjem besedilu: odločba sodišča) pravico do brezplačnega vpogleda v dokumentacijo o otroku ali mladostniku in njegovi družini, ki je bila podlaga za njegovo namestitev ali je nastala v okviru sodnega postopka, ter do njenega prepisa, izpisa ali kopiranja.

(2) Strokovni center ima v času namestitve pravico, da se pri osebem zdravniku otroka ali mladostnika seznani z njegovim zdravstvenim stanjem.

(3) Strokovni center pridobi poročilo vrtca ali šole, v katerega je ali je bil otrok ali mladostnik vključen, ter ima pravico do brezplačnega vpogleda v dokumentacijo o otroku ali mladostniku ter do njenega prepisa, izpisa ali kopiranja.

(4) Pridobljeno dokumentacijo strokovni center hrani in uporablja izključno za namen dela z otrokom ali mladostnikom. V primerih razporeditve ali premestitve otroka ali mladostnika znotraj določenega območja se dokumentacija pošlje strokovnemu centru, v katerega je otrok razporejen ali premeščen.

11. člen (strokovna skupina in individualizirani program)

(1) Ravnatelj strokovnega centra za vsakega otroka ali mladostnika v osmih dneh po namestitvi imenuje strokovno skupino, v kateri sta poleg strokovnih delavcev strokovnega centra tudi predstavnik pristojnega centra za socialno delo in predstavnik šole, v katero je otrok ali mladostnik vključen. Delo strokovne skupine vodi in usklajuje strokovni delavec ali strokovna delavka (v nadaljnjem besedilu: strokovni delavec) strokovnega centra. Če otrok ali mladostnik potrebuje zdravstvene storitve za duševno zdravje, sodeluje pri pripravi individualiziranega programa tudi pristojni center za duševno zdravje otrok in mladostnikov.

(2) Strokovna skupina iz prejšnjega odstavka v 30 dneh od imenovanja v sodelovanju z otrokom ali mladostnikom in njegovimi starši pripravi individualizirani program. V njem

na podlagi pogovora z otrokom ali mladostnikom in starši ter dokumentacije določi cilje in oblike ter metode dela z otrokom ali mladostnikom, oblike sodelovanja s starši ter nosilce posameznih dejavnosti v skladu s smernicami za izdelavo individualiziranega programa, ki so priloga vzgojnega programa.

(3) Strokovna skupina predlaga vključitev otroka ali mladostnika v katero koli skupino v strokovnih centrih na določenem območju. O predlogu odloči ravnatelj strokovnega centra na podlagi tretjega odstavka 8. člena tega zakona.

(4) Strokovna skupina v sodelovanju z otrokom ali mladostnikom in njegovimi starši individualizirani program po potrebi dopolnjuje in spreminja, a najmanj dvakrat letno evalvira ter z evalvacijo seznanjeni pristojno sodišče, center za socialno delo, in če je otrok ali mladostnik nameščen v skladu z zakonom, ki ureja mladoletne storilce kaznivih dejanj, tudi državno tožilstvo. Če je mladostnik v strokovnem centru na podlagi svojega pisnega soglasja, sodelovanje staršev ni obvezno.

(5) Če je ogroženo življenje otroka ali mladostnika, njegovih vrstnikov ali zaposlenih v strokovnem centru ali se otrok ali mladostnik vede avto- ali heteroagresivno, ravnatelj v najkrajšem možnem času skliče multidisciplinarni tim, ki ga sestavljajo člani strokovne skupine iz prvega odstavka tega člena, starši in zdravnik, ki otroka ali mladostnika obravnava. Na multidisciplinarni tim so lahko vabljeni tudi otrok ali mladostnik ter druge zanj pomembne osebe, pristojno sodišče oziroma predstavniki drugih organizacij, ki otroka ali mladostnika obravnavajo. Multidisciplinarni tim sprejme ukrepe za nadaljnjo obravnavo otroka ali mladostnika. Če starši oziroma otrok ali mladostnik niso prisotni na multidisciplinarnem timu, predstavi predloge multidisciplinarnega tima staršem in otroku ali mladostniku strokovna skupina. Strokovna skupina s sklepi multidisciplinarnega tima dopolni individualizirani program za otroka ali mladostnika.

12. člen

(vključitev v javno veljavne izobraževalne programe in zaposlitev)

(1) Strokovni center vključi otroka ali mladostnika v osnovnošolski ali srednješolski izobraževalni program, v izobraževanje odraslih ali program produkcijske šole, ki je del vzgojnega programa.

(2) Če se otrok ali mladostnik izobražuje v izobraževalnem programu, ki ga izvaja strokovni center, ta lahko sklene dogovor o sodelovanju pri izvajanju izobraževalnega programa s srednjo šolo, ki izvaja isti program.

(3) Čas izobraževanja med namestitvijo se ne upošteva pri skupnem obsegu trajanja srednješolskega izobraževanja po zakonu, ki ureja gimnazijo, ali zakonu, ki ureja poklicno in strokovno izobraževanje. V času namestitve se otrok ali mladostnik lahko vpiše v srednješolske programe tudi, če je pred namestitvijo že presegel predpisani skupni obseg trajanja srednješolskega izobraževanja.

(4) Otroci in mladostniki, ki se vključujejo le v skupine v dnevni obliki dela, se lahko izobražujejo v osnovnošolskih ali srednješolskih izobraževalnih programih ali v programu produkcijske šole v strokovnem centru. Otrok ali mladostnik ob vključitvi v program produkcijske šole pridobi status dijaka.

(5) Mladostnik se v času namestitve, če se ne izobražuje, lahko zaposli.

13. člen

(oblike dela in vrste skupin za vzgojo v strokovnem centru)

(1) V strokovnem centru se glede na potrebe otrok in mladostnikov v skladu z normativi in standardi oblikujejo naslednje vrste skupin:

- skupina v dnevni obliki dela,
- stanovanjska skupina,
- vzgojna skupina,
- intenzivna skupina,
- mladinsko stanovanje.

(2) Skupina v dnevni obliki dela se oblikuje za otroke in mladostnike, ki ne prebivajo v strokovnem centru. Otroci in mladostniki se vključujejo v javno veljavne osnovnošolske ali srednješolske izobraževalne programe, ki jih strokovni center izvaja znotraj strokovnega centra, v dnevne oblike vzgojnega programa znotraj stanovanjskih ali vzgojnih skupin, v samostojne dnevne skupine ali v program produkcijske šole.

(3) Stanovanjska skupina deluje po načelu družinske vzgoje, otroci in mladostniki se v času vključitve praviloma izobražujejo v javno veljavnih izobraževalnih programih zunaj strokovnega centra.

(4) Vzgojna skupina praviloma deluje na isti lokaciji kot strokovni center, otroci in mladostniki, ki so vanjo vključeni, se praviloma izobražujejo v javno veljavnih izobraževalnih programih, ki jih izvaja strokovni center.

(5) Intenzivna skupina je namenjena otrokom in mladostnikom, ki zaradi težje problematike potrebujejo več pomoči ter bolj strukturirano in intenzivnejšo pomoč oziroma terapevtsko obravnavo. Strokovni center lahko v tej skupini zagotavlja višjo stopnjo varnosti otrok in mladostnikov s stalno prisotnostjo strokovnih delavcev, o čemer odloči ravnatelj.

(6) Mladinsko stanovanje je praviloma namenjeno vključitvi mladostnikov, ki po izteku ukrepa namestitve nimajo možnosti vrnitve v domače okolje.

(7) Posamezna vrsta skupine se lahko glede na potrebe otrok ali mladostnikov vsebinsko specializira (na primer glasbena, športna, umetnostna skupina, terapevtska kmetija) ali preoblikuje iz ene vrste v drugo. Strokovni center mora pred preoblikovanjem pridobiti soglasje ministra.

14. člen

(začasno bivališče in osebni dokumenti)

(1) Strokovni center za otroka ali mladostnika prijavi začasno prebivališče v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča.

(2) Starši strokovnemu centru za čas namestitve izročijo osebne dokumente otroka ali mladostnika ter zdravstveno in bančno izkaznico, če jo otrok ali mladostnik ima. Strokovna skupina iz prvega odstavka 11. člena tega zakona glede na starost in zrelost otroka ali mladostnika presodi, ali ima otrok ali mladostnik dokumente pri sebi ali jih začasno ali ves čas nastanitve hrani strokovni center.

15. člen
(odločba o usmeritvi)

Če ima otrok ali mladostnik ob namestitvi v strokovni center odločbo o usmeritvi na podlagi zakona, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, strokovni center v 15 dneh od izvršljivosti odločbe sodišča o tem obvesti Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Ta na podlagi odločbe sodišča znova odloči o usmeritvi otroka ali mladostnika, pri čemer upošteva, katero pomoč otrok ali mladostnik prejema v okviru programov v strokovnem centru.

16. člen
(sodelovanje s starši)

Strokovna skupina iz prvega odstavka 11. člena tega zakona v okviru individualiziranega programa pripravi načrt sodelovanja in svetovanja staršem ter družini otroka ali mladostnika v strokovnem centru ali na domu družine. Sodelovanje lahko vključuje tudi druge oblike aktivnosti v strokovnem centru, vključitev v šolo za starše, v terapevtsko skupino in drugo.

17. člen
(sodelovanje s centrom za socialno delo)

(1) Center za socialno delo ob pripravi predloga pristojnemu sodišču v skladu z zakonom, ki ureja nepravdni postopek, in zakonom, ki ureja družinska razmerja, v vrtcu ali šoli, kamor je otrok ali mladostnik vključen oziroma je bil nazadnje vključen, preveri, ali je bilo za otroka ali mladostnika izdelano strokovno poročilo strokovnega centra iz petega odstavka 6. člena tega zakona. Če je bilo izdelano, ga priloži dokumentaciji predloga.

(2) Pristojni center za socialno delo pripravi družino na vključitev otroka ali mladostnika v strokovni center na podlagi načrta pomoči družini in otroku v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja. V času trajanja ukrepa pristojni center za socialno delo spremlja njegovo izvajanje tako, da nudi pomoč družini, sodeluje v strokovni skupini iz prvega odstavka 11. člena tega zakona, sodeluje pri izvajanju individualiziranega programa otroka ali mladostnika ter pripravi družino na vrnitev otroka ali mladostnika v domače okolje. Center za socialno delo poročilo o izvajanju načrta pomoči družini in otroku enkrat letno pošlje tudi strokovnemu centru.

(3) Če je otrok ali mladostnik nameščen na podlagi vzgojnega ukrepa oddaje v zavod, center za socialno delo organizira prihod otroka ali mladostnika v strokovni center v skladu z zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj. Izvajanje ukrepa spremlja tako, da nudi pomoč družini, sodeluje v strokovni skupini iz prvega odstavka 11. člena tega zakona, sodeluje pri izvajanju individualiziranega programa otroka ali mladostnika, ter pripravi družino na vrnitev otroka ali mladostnika v

domače okolje. Center za socialno delo poroči o spremljanju ukrepa enkrat letno pošlje tudi strokovnemu centru.

18. člen
(sodelovanje s pristojnim sodiščem)

Sodnik otroka ali mladostnika v strokovnem centru po potrebi obišče, opravi pogovor z njim in s strokovno skupino ter se seznani z evalvacijo iz četrtega odstavka 11. člena in s poročilom iz drugega odstavka 17. člena tega zakona.

19. člen
(sodelovanje z zdravstvenimi službami)

(1) Strokovni center zaradi zagotovitve zdravstvene oskrbe otroku ali mladostniku v času namestitve sklene z zdravstvenim domom pogodbo.

(2) Strokovni delavec strokovnega centra spremlja otroka ali mladostnika na zdravstvene preglede, če je to potrebno, po dogovoru s strokovnim centrom pa lahko tudi starši.

(3) Strokovni center obvešča starše o zdravstvenih posebnostih otroka ali mladostnika v skladu z zakonom, ki ureja pacientove pravice.

(4) Če je otrok ali mladostnik bolan ali prejema terapijo, je dolžnost in odgovornost strokovnega delavca enaka dolžnosti in odgovornosti starša kot laičnega sodelavca pri zdravstveni obravnavi ter spremljanju otroka ali mladostnika.

20. člen
(zagotavljanje varnosti otrok ali mladostnikov)

(1) V strokovnem centru je prepovedano nasilje. O vsakem zaznanem nasilju mora strokovni center prijaviti zapisnik.

(2) Ob nenadnem izbruhu avto- ali heteroagresivnega vedenja, zaradi katerega je ogroženo življenje otroka ali mladostnika, njegovih vrstnikov ali zaposlenih ali če bi agresija lahko povzročila veliko premoženjsko škodo ali obstaja sum kaznivega dejanja, ravna strokovni delavec v skladu s standardi vedenja ob kriznih dogodkih, ki so del vzgojnega programa (v nadaljnjem besedilu: standardi vedenja strokovnih delavcev ob kriznih dogodkih). Strokovni delavec o dogodku pripravi poročilo in ga izroči ravnatelju strokovnega centra.

(3) V primerih namerne povzročitve premoženjske škode lahko ravnatelj strokovnega centra otroku ali mladostniku izreče alternativne vzgojne ukrepe, in sicer pobotanje oziroma poravnavo, popravilo škodljivih posledic ravnanja, opravljanje dobrih del, lahko pa zahteva tudi povračilo škode. Višina denarnega povračila se določi na podlagi dejanskega stroška popravila ali zamenjave predmeta, ki ga je otrok ali mladostnik namerno poškodoval.

21. člen
(prepovedi)

(1) Na površinah, ki spadajo v strokovni center, je prepovedano:

- uživanje alkohola ali prepovedanih drog,
- biti pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog,
- posedovanje, ponujanje ali prodajanje alkohola in prepovedanih drog,
- posedovanje oziroma uporaba predmetov oziroma sredstev, ki ogrožajo življenje, varnost in zdravje ljudi ali varnost premoženja.

(2) Če strokovni delavec sumi, da otrok ali mladostnik pri sebi skriva prepovedane ali nevarne stvari, ki ogrožajo njegovo življenje ali zdravje ali življenje in zdravje drugih, otroka ali mladostnika pozove, da jih izroči prostovoljno, sicer opravi pregled osebnih stvari oziroma prostora. Pri tem upošteva dostojanstvo otroka ali mladostnika. Strokovni delavec prepovedano ali nevarno stvar zaseže. V primeru suma storitve prekrška ali kaznivega dejanja, strokovni delavec o tem obvesti policijo.

(3) Strokovni delavec opravi pregled osebnih stvari in prostora v skladu s standardi vedenja strokovnih delavcev ob kriznih dogodkih. O vsakem pregledu osebnih stvari in prostora ali odvzemu prepovedane ali nevarne stvari napiše poročilo in ga izroči ravnatelju strokovnega centra. Ravnatelj strokovnega centra odloči o vrnitvi stvari otroku ali mladostniku ali staršem ali izročitvi stvari policiji.

(4) Če strokovni delavec sumi, da je otrok ali mladostnik pod vplivom alkohola ali prepovedanih drog, preizkus prisotnosti psihoaktivnih snovi in njihovih presnovkov v telesu ter alkohola pri otroku ali mladostniku opravi delavec zdravstvene službe ali delavec strokovnega centra, v strokovnem centru ali zdravstvenem zavodu. Preizkus opravi z izvedbo urinskega testiranja ali preizkusa alkoholiziranosti. Strokovni center postopek izvedbe urinskega testiranja in preizkusa alkoholiziranosti ter pravila glede plačila testerjev natančneje opredeli v pravilih strokovnega centra.

(5) Na multidisciplinarnem timu iz 11. člena tega zakona se lahko predlaga, da se otrok ali mladostnik vključi v program terapevtske oziroma zdravstvene pomoči.

22. člen (letni delovni načrt)

(1) Z letnim delovnim načrtom strokovnega centra se določijo vsebina, obseg in razporeditev vzgojno-izobraževalnega in drugega dela v vzgojnem programu. Določijo se delo svetovalne službe in drugih služb, delo knjižnice, aktivnosti, s katerimi se strokovni center vključuje v okolje, oblike sodelovanja s starši, strokovno izpopolnjevanje učiteljev in drugih delavcev, sodelovanje z visokošolskimi zavodi, ki izobražujejo učitelje, raziskovalnimi ustanovami, sodišči, vzgojnimi posvetovalnicami oziroma svetovalnimi centri ter z zunanjimi sodelavci in druge naloge, potrebne za uresničitev vzgojnega programa.

(2) Letni delovni načrt sprejme svet strokovnega centra v skladu z zakonom in drugimi predpisi najpozneje do konca septembra v vsakem šolskem letu.

23. člen
(pravila strokovnega centra)

(1) Strokovni center sprejme pravila, ki vsebujejo predvsem:

1. podatke o strokovnem centru,
2. oblike dela in vrste skupin (bivanje, vzgojno delo, struktura dneva, zadolžitve),
3. načine zagotavljanja varnosti,
4. pravila vedenja in ukrepe v primeru kršitev (opomin, opravičilo, sestanek s starši, omejitev ugodnosti, restitucija in drugo),
5. postopke urejanja odhoda otroka ali mladostnika v domače okolje in vrnitve,
6. načine sodelovanja s starši in postopek napovedi ter opravičevanja odsotnosti otrok in mladostnikov,
7. merila in postopek podeljevanja pohval, nagrad in drugih priznanj otrokom in mladostnikom,
8. pravila uporabe osebnih naprav za povezovanje s podatkovnim in telekomunikacijskim omrežjem.

(2) Pravila strokovnega centra sprejme svet zavoda in se objavijo na spletni strani strokovnega centra.

24. člen
(sredstva za učenje za samostojno življenje)

(1) Strokovni center lahko iz sredstev oskrbe, prostovoljnih sredstev staršev ali donacij z individualiziranim programom določi mesečno višino sredstev na posameznega otroka ali mladostnika, namenjenih za učenje za samostojno življenje.

(2) Ravnatelj vsak mesec določi višino sredstev, ki jih upravlja posamezna skupina iz 13. člena tega zakona. Višina sredstev za posamezno skupino ne sme presegati 20 % vrednosti, ki jo strokovni center dobi za materialne stroške posamezne skupine. Sredstva so namenjena za stroške nakupa živil in osnovnih življenjskih potrebščin v skupini zaradi učenja otrok in mladostnikov glede ravnanja z denarjem. Ravnatelj mesečno preverja gospodarno in namensko rabo sredstev iz tega člena.

25. člen
(vračanje v domače okolje)

Strokovni delavec skupine iz 13. člena tega zakona, v katero je otrok ali mladostnik vključen, v skladu s priporočili strokovne skupine in ob upoštevanju odločbe sodišča ali odredbe policije, ob koncih tedna ali med počitnicami otroku ali mladostniku odobri izhod v domače okolje. Skupaj z otrokom ali mladostnikom in starši v individualiziranem programu določi načine medsebojnega sodelovanja v času izhoda.

26. člen
(ravnanje v primeru nedovoljenega izhoda)

- (1) O nedovoljenem izhodu otroka ali mladostnika iz strokovnega centra ali nepravočasni vrnitvi mora strokovni center takoj obvestiti policijo in starše, najpozneje prvi naslednji delovni dan pa tudi pristojni center za socialno delo in pristojno sodišče.
- (2) Po prejemu obvestila, da je otrok ali mladostnik na policiji, ga prevzame strokovni delavec strokovnega centra v najkrajšem možnem času, vendar najpozneje v šestih urah. Otroke in mladostnike, ki so v strokovni center nameščeni v skladu z zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj, v strokovni center pripelje policija.
- (3) Če otrok ali mladostnik ogroža sebe ali druge, preprečuje ali onemogoča varno vrnitev v strokovni center, lahko ravnatelj strokovnega centra ali od njega pooblaščen oseba zaprosi za pomoč policijo. Policija strokovnemu centru nudi pomoč v skladu z zakonom, ki ureja naloge in pooblastila policije.
- (4) Če otrok ali mladostnik zavrača vrnitev v strokovni center ali je v prostorih, kamor strokovni delavec strokovnega centra nima pravice vstopiti, strokovni center o tem obvesti starše, center za socialno delo in pristojno sodišče.
- (5) O nedovoljenem izhodu mladostnika, ki je v strokovnem centru na podlagi svoje pisne privolitve, strokovni center v najkrajšem možnem času obvesti policijo. Po prejemu obvestila policije, da je mladostnik najden, strokovna skupina iz 11. člena tega zakona v 30 dneh pripravi mnenje, ali je prebivanje tega mladostnika v strokovnem centru še smiselno.
- (6) Nedovoljene izhode strokovni center evidentira v evidenci nedovoljenih izhodov.

V. VKLJUČEVANJE V SAMOSTOJNO ŽIVLJENJE IN DELO

27. člen
(zaključek prebivanja oziroma vključevanja v dnevne oblike pomoči v strokovnem centru)

- (1) Otrok ali mladostnik se lahko trajno vrne v domače okolje po izteku ukrepa sodišča. Pobudo za predčasno prenehanje ukrepa ali za nadomestitev ukrepa pošlje strokovni center sodišču, ki je ukrep izreklo in o tem obvesti pristojni center za socialno delo oziroma državnega tožilca.
- (2) Pobudi iz prejšnjega odstavka mora strokovni center priložiti poročilo o poteku vzgoje otroka ali mladostnika, doseženih rezultatih in napotke za morebitne nadaljnje ukrepe strokovnih služb, ki bodo pomagale otroku ali mladostniku pri vključitvi v samostojno življenje in delo.
- (3) Najpozneje v zadnjem mesecu trajanja ukrepa sodišča pripravi strokovna skupina iz prvega odstavka 11. člena tega zakona skupaj z mladostnikom in starši načrt za vključitev v samostojno življenje in delo, ki med drugim vsebuje načrt za dokončanje izobraževanja, iskanje zaposlitve, stanovanja, vključevanje v morebitne oblike podpor,

pomoč mladostniku v domačem okolju. Če mladostnik nima možnosti vrnitve v domače okolje, se mu omogoči vključitev v mladinsko stanovanje.

(4) Otroci ali mladostniki se lahko vključujejo v dnevne oblike dela iz 13. člena tega zakona dokler ne dosežejo ciljev, določenih v individualiziranem programu oziroma največ do zaključka srednješolskega izobraževanja.

28. člen

(mladinsko stanovanje)

(1) Mladostnik, ki se ne more vrniti v domače okolje, se vključi v mladinsko stanovanje na predlog strokovne skupine iz prvega odstavka 11. člena tega zakona takoj po izteku ukrepa sodišča ali v enem letu od izteka tega ukrepa. V mladinsko stanovanje je mladostnik lahko vključen še največ 12 mesecev po zaključku izobraževanja oziroma do dopolnjenega 26. leta starosti.

(2) Na pobudo mladostnika ali strokovne skupine iz prvega odstavka 11. člena tega zakona lahko mladostnik prekine prebivanje v mladinskem stanovanju.

(3) Kriteriji za vključitev v mladinsko stanovanje so del vzgojnega programa.

VI. VARSTVO PRAVIC OTROK IN MLADOSTNIKOV

29. člen

(pravice in dolžnosti otrok in mladostnikov)

(1) Otroci in mladostniki imajo v strokovnem centru pravico, da:

- so deležni celostne obravnave v skladu z individualiziranim programom,
- obiskujejo izobraževalni program,
- so vključeni v vzgojne dejavnosti strokovnega centra,
- imajo zagotovljeno varno in spodbudno okolje,
- se spoštujejo njihova osebna integriteta, dostojanstvo, zasebnost in drugačnost.

(2) Otroci in mladostniki imajo v strokovnem centru dolžnost, da:

- redno in pravočasno obiskujejo pouk ter redno izpolnjujejo obveznosti, določene z individualiziranim programom in drugimi dokumenti strokovnega centra ter predpisi,
- skrbijo za lastno zdravje in varnost ter ne ogrožajo zdravja in varnosti drugih,
- skrbijo za čisto in varno okolje,
- spoštujejo osebno integriteto, dostojanstvo, zasebnost in drugačnost ter druge pravice otrok in mladostnikov ter zaposlenih v strokovnem centru,
- varujejo premoženje strokovnega centra, lastnino otrok in mladostnikov, delavcev strokovnega centra ter drugih in odgovorno ravnaajo z njima.

30. člen

(varstvo pravic otrok in mladostnikov)

(1) Če otrok ali mladostnik meni, da so bile pri prebivanju ali vzgojnem delovanju v strokovnem centru kršene njegove pravice, lahko v osmih dneh od dneva, ko je izvedel

za kršitev, poda pisno ali ustno na zapisnik zahtevo za varstvo pravic ravnatelju strokovnega centra. Zahtevo za varstvo pravic lahko v imenu otroka ali mladostnika podajo tudi starši. Če je mladostnik poslovno sposoben ali starejši od 18 let, zahtevo za varstvo pravic vloži sam. Za pomoč v postopku varstva pravic si otrok ali mladostnik lahko izbere strokovnega ali drugega delavca strokovnega centra.

(2) O zahtevi za varstvo pravic v petnajstih dneh od njenega prejema odloči ravnatelj s sklepom.

(3) Zoper sklep ravnatelja je v osmih dneh od vročitve sklepa dovoljena pritožba otroka ali mladostnika ali njegovih staršev. O pritožbi odloča pritožbena komisija, ki jo imenuje svet zavoda. Pritožbena komisija ima tri člane, eden od njih je strokovni delavec strokovnega centra, v katerem je skupina, kjer otrok ali mladostnik prebiva, druga dva pa sta strokovna delavca drugega strokovnega centra. Člani pritožbene komisije imajo namestnike. Mandat pritožbene komisije traja štiri leta. Ista oseba je lahko imenovana za člana pritožbene komisije večkrat.

(4) V postopku odločanja o otrokovi ali mladostnikovi zahtevi oziroma pravicah mora pritožbena komisija:

1. uporabiti tisti vzgojni pristop, ki je za otroka ali mladostnika ugodnejši, če se z njim doseže zakoniti namen;
2. skrbeti za to, da otrokovo ali mladostnikovo nepoznavanje predpisov ni v škodo pravic, ki mu pripadajo po zakonu;
3. ugotoviti resnično stanje in v ta namen vsa dejstva, ki so pomembna za zakonito in pravilno odločanje;
4. preden odloči o zahtevi, otroku ali mladostniku dati možnost, da pojasni vsa dejstva in okoliščine, ki so pomembne za odločanje;
5. postopek voditi hitro, v rokih, ki omogočajo otroku ali mladostniku uresničevanje njegovih pravic in obveznosti.

(5) Pritožbena komisija o zahtevi za varstvo pravic otroku ali mladostniku v 45 dneh od prejema pritožbe izda pisni sklep, ki vsebuje izrek odločitve, obrazložitev in pravni pouk. Sklep se vroči otroku ali mladostniku oziroma staršem. Sklep pritožbene komisije je dokončen.

VII. ZBIRKE PODATKOV

31. člen (obdelava osebnih podatkov)

Za potrebe obravnave otrok in mladostnikov, njihovega izobraževanja, sodelovanja s starši in pristojnimi institucijami v skladu s tem zakonom, izdelave individualiziranega programa otroka ali mladostnika, njegovega izvajanja in spremljanja, odločanja o pravicah in obveznostih otrok in mladostnikov, spremljanja vključevanja v različne oblike dela, za znanstvenoraziskovalne in statistične namene strokovni center obdeluje osebne podatke ter vodi zbirke podatkov otrok in mladostnikov, ki jih je obravnaval po tem zakonu.

32. člen
(evidence)

(1) Strokovni center poleg evidenc, ki jih določajo predpisi s področja osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, vodi tudi evidence, ki jih določa ta zakon. Evidence vodi praviloma v elektronski obliki, na način, da je omogočen tudi izpis na papir.

(2) Strokovni center vodi naslednje evidence:

- evidenco o izvajanju strokovnih nalog za posameznega otroka ali mladostnika,
- matično knjigo,
- evidenco ukrepanj ob kriznih dogodkih za otroke in mladostnike, ki so bili obravnavani ob kriznih dogodkih,
- evidenco nedovoljenih izhodov oziroma nepravočasnih vrnitev otrok in mladostnikov,
- evidenco predpisanih zdravil za otroke in mladostnike.

(3) Evidenca o izvajanju strokovnih nalog za posameznega otroka ali mladostnika iz 6. in 7. člena tega zakona vsebuje naslednje podatke:

1. datum zaprosila za obravnavo otroka ali mladostnika,
2. osebno ime in naslov vlagatelja zaprosila za obravnavo otroka ali mladostnika oziroma ime vrtca ali šole,
3. kontaktne podatke vrtca ali šole: naslov, osebno ime kontaktne osebe, elektronski naslov, telefonsko številko,
4. osebno ime otroka ali mladostnika, ki mu je pomoč nudena,
5. osebno ime, naslov, elektronski naslov in telefonsko številko staršev ali skrbnikov,
6. osebno ime strokovnih delavcev, ki izvajajo pomoč,
7. število ur pomoči, ki jih je za posameznega otroka ali mladostnika opravil posamezni strokovni delavec.

(4) Matična knjiga vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča otroka ali mladostnika,
2. datum in kraj rojstva otroka ali mladostnika,
3. osebno ime in kontaktne podatke staršev: naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča, elektronski naslov, telefonsko številko,
4. ime in sedež pristojnega centra za socialno delo,
5. kontaktne podatke strokovnega delavca za otroka ali mladostnika na pristojnem centru za socialno delo: osebno ime, službeni elektronski naslov in službeno telefonsko številko,
6. ime in sedež pristojnega sodišča, ki je izdalo odločbo,
7. številko odločbe pristojnega sodišča ali številko in datum strokovnega poročila iz 6. člena tega zakona,
8. datum sprejema otroka ali mladostnika,
9. razlog namestitve ali vključitve v skupino v dnevni obliki dela,

10. vzgojno-izobraževalni program, v katerega je otrok ali mladostnik vpisan, ime in naslov šole,
11. številko, datum in izrek dokončne odločbe o usmeritvi,
12. datum izteka ukrepa,
13. datum odpusta ali prenehanja obiskovanja skupine v dnevni obliki dela,
14. kraj prebivanja otroka in mladostnika po odpustu: naslov stalnega ali začasnega prebivališča.

(5) Za otroke ali mladostnike, ki so vključeni v skupine v dnevni obliki dela strokovni center izpolni vse podatke iz prejšnjega odstavka, razen podatkov iz 7., 8., 13. in 14. točke prejšnjega odstavka.

(6) Evidenca ukrepanj ob kriznih dogodkih o otrocih in mladostnikih, ki so bili obravnavani ob kriznih dogodkih, vsebuje naslednje podatke:

- osebno ime otroka ali mladostnika,
- datum ukrepanja,
- osebno ime strokovnega delavca, ki je posredoval pri kriznem dogodku,
- kratek opis dogajanja,
- številko zapisnika.

(7) Evidenca nedovoljenih izhodov oziroma nepravočasnih vrnitev otrok in mladostnikov vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime otroka ali mladostnika, ki je bil na nedovoljenem izhodu oziroma se ni pravočasno vrnil,
2. datum in uro ugotovitve nedovoljenega izhoda ali nepravočasne vrnitve,
3. datum in uro prijave policiji,
4. datum in uro prejema obvestila policije,
5. osebno ime zaposlenega v strokovnem centru, ki je prevzel otroka ali mladostnika,
6. datum in uro vrnitve otroka ali mladostnika v strokovni center.

(8) Evidenca predpisanih zdravil za otroke in mladostnike vsebuje naslednje podatke:

- osebno ime otroka ali mladostnika, ki ima predpisana zdravila,
- osebno ime in naziv zdravnika, ki je zdravilo predpisal, ter ime zdravstvene organizacije,
- ime zdravila in zdravnikova navodila za uporabo.

(9) Otroci in mladostniki imajo pravico do vpogleda v svoje osebne podatke, razen kadar ravnatelj omeji dostop zaradi varstva njihove največje koristi. Starši, ki jim ni odvzeta ali omejena starševska skrb v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, imajo pravico do vpogleda v osebne podatke otroka ali mladostnika, razen če mladostnik v strokovnem centru prebiva s pisno privolitvijo v skladu s četrto alinejo drugega odstavka 1. člena tega zakona. Vpogled v osebne podatke lahko strokovni center staršem zavrne zaradi potreb sodnega postopka ali varstva največje koristi otroka.

(10) Ministrstvo, pristojno za vzgojo in izobraževanje, ima pravico do brezplačnega vpogleda v anonimizirane podatke teh evidenc, njihovega prepisa, izpisa ali kopiranja.

(11) Strokovni center pošlje na zahtevo ministrstva, pristojnega za vzgojo in izobraževanje, za namen izvajanja nadzora zakonite, namenske in gospodarne rabe proračunskih sredstev naslednje podatke:

- osebno ime vključenega otroka ali mladostnika,
- podatek, v katero skupino je otrok ali mladostnik vključen,
- datuma sprejema in odpusta ali prenehanja obiskovanja skupine v dnevni obliki dela otroka ali mladostnika,
- podatek o prisotnosti otroka ali mladostnika v strokovnem centru.

(12) Za potrebe znanstvenoraziskovalnega dela in pri izdelavi statističnih analiz se smejo osebni podatki uporabljati in objavljati tako, da identiteta otrok in mladostnikov ali identiteta drugih oseb ni razvidna.

33. člen (zbiranje podatkov)

(1) Podatki, ki jih vsebujejo evidence iz 32. člena tega zakona, se zbirajo od vrtca ali šole, pristojnega sodišča, pristojnega centra za socialno delo, staršev ali zdravstvenih zavodov ter iz uradnih zbirk, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije.

(2) Strokovni center brezplačno pridobiva podatke, ki jih potrebuje za opravljanje nalog iz 4. člena tega zakona.

(3) V primerih iz prvega in drugega odstavka tega člena posameznikov, na katere se podatki nanašajo, ni treba predhodno sezniniti.

34. člen (hramba podatkov)

(1) Osebni podatki, ki so vpisani v evidence iz 32. člena tega zakona, se hranijo največ tri leta po zaključku pomoči strokovnega centra oziroma prebivanja otroka ali mladostnika v strokovnem centru. Matična knjiga se hrani trajno. Ne glede na roke shranjevanja, določene s tem zakonom, strokovni center v rokih in po navodilih pristojnega arhiva odbere gradivo iz dokumentacije, ki je arhivskega pomena.

(2) Dokumentacija, pridobljena v skladu z 10. členom tega zakona, se hrani največ tri leta po zaključku pomoči strokovnega centra oziroma bivanja otroka in mladostnika v strokovnem centru.

VIII. NADZOR NAD IZVAJANJEM ZAKONA IN KAZENSKE DOLOČBE

35. člen (pristojni nadzorni in prekrškovni organ)

(1) Nadzor nad izvajanjem tega zakona v strokovnem centru izvaja inšpektorat, pristojen za šolstvo, v skladu z zakonom, ki ureja šolsko inšpekcijo.

(2) Nadzor nad izvajanjem tega zakona v zvezi z izvajanjem aktivnosti centra za socialno delo izvaja socialna inšpekcija.

(3) Nadzor nad izvajanjem tega zakona v zvezi z izvajanjem zdravstvene dejavnosti izvaja inšpektorat, pristojen za zdravstvo.

36. člen

(prekrški in višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

(1) Z globo od 500 do 1.000 eurov se za prekršek kaznuje ravnatelj strokovnega centra, če:

- otroka ali mladostnika ne namesti ali ne vključi v vzgojno-izobraževalni program (drugi odstavek 4. člena);
- ne izvršuje odločbe sodišča v času trajanja ukrepa sodišča (drugi odstavek 4. člena);
- ne podpiše pisnega dogovora ali krši sklenjeni pisni dogovor iz četrtega odstavka 4. člena tega zakona;
- v osmih dneh po namestitvi otroka ali mladostnika ne imenuje strokovne skupine za pripravo individualiziranega programa (prvi odstavek 11. člena);
- v primeru nedovoljenega izhoda ali nepravočasne vrnitve otroka ali mladostnika ne ravna v skladu s prvim in drugim odstavkom 26. člena tega zakona.

(2) Za prekrške iz tega člena se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

37. člen

(določitev območij in strokovnih centrov)

(1) Zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov, ustanovljeni za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, nadaljujejo delo po tem zakonu kot strokovni centri.

(2) Območja in strokovne centre iz tretjega odstavka 2. člena tega zakona določi minister v 30 dneh od uveljavitve tega zakona.

38. člen

(sprejetje vzgojnega programa)

(1) Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje sprejme vzgojni program s smernicami za izdelavo individualiziranega programa in standardi obnašanja

strokovnih delavcev ob kriznih dogodkih ter kriteriji za vključitev v mladinsko stanovanje v dvanajstih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Do sprejetja novega vzgojnega programa iz prejšnjega odstavka strokovni centri izvajajo vzgojni program, sprejet s Sklepom o vzgojnem programu za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 12/08).

(3) Ravnatelj strokovnega centra v 60 dneh od uveljavitve tega zakona sprejme interna pravila obnašanja strokovnih delavcev ob kriznih dogodkih. K internim pravilom strokovni center pridobi predhodno soglasje ministrstva. Interna pravila veljajo do sprejetja vzgojnega programa iz prvega odstavka tega člena.

(4) Ravnatelj strokovnega centra v 60 dneh od uveljavitve tega zakona sprejme interne kriterije za vključitev v mladinsko stanovanje in k njim pridobi predhodno soglasje ministrstva. Interni kriteriji za vključitev v mladinsko stanovanje veljajo do sprejetja vzgojnega programa iz prvega odstavka tega člena.

39. člen

(priprava pisnega dogovora o sodelovanju in sprejetje pravil strokovnega centra)

(1) Strokovni center, ki usklajuje sodelovanje strokovnih centrov na določenem območju, s strokovnimi centri na tem območju sklene pisni dogovor o sodelovanju iz četrtega odstavka 4. člena tega zakona v 60 dneh od uveljavitve tega zakona.

(2) Svet zavoda sprejme pravila strokovnega centra iz 23. člena tega zakona v štirih mesecih od uveljavitve tega zakona.

40. člen

(dopolnitve Družinskega zakonika)

V Družinskem zakoniku (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19 in 67/19 – ZmatR-C) se za 182. členom doda nov 182.a člen, ki se glasi:

»182.a člen

(namestitev v strokovni center)

(1) Če center za socialno delo ob izvedbi nujnega odvzema otroka po 167. členu tega zakonika otroka namesti v zavod za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ki je ustanovljen za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ga namesti v strokovni center v skladu zakonom, ki ureja obravnavo otrok s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami v vzgoji in izobraževanju.

(2) Če sodišče z začasno odredbo po drugem odstavku 162. člena ali prvem odstavku 168. člena tega zakonika ali z odločbo, s katero izreče ukrep trajnejšega značaja po 174., 175. ali 176. členu tega zakonika, namesti otroka v zavod za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ki je ustanovljen za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, v odločbi imenuje strokovni center v skladu z zakonom, ki ureja obravnavo otrok ali mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami v vzgoji in izobraževanju.

(3) Pred vstopom v osnovno šolo se otroci v strokovni center ne nameščajo.«.

41. člen

(spremembe Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij)

V Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 40/09, 9/11 – ZP-1G, 96/12 – ZPIZ-2, 109/12, 54/15 in 11/18) se v 170. členu spremenita drugi in tretji odstavek tako, da se glasita:

»(2) Če je izrečen vzgojni ukrep oddaje v vzgojni zavod, pristojni center določi strokovni center, v katerem se bo izvrševal vzgojni ukrep, na podlagi zakona, ki ureja obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami v vzgoji in izobraževanju, ter začetek izvrševanja ukrepa; o tem mora najmanj osem dni pred začetkom izvrševanja ukrepa obvestiti mladoletnika in strokovni center, ki mu pošlje tudi odločbo, s katero je izrečen vzgojni ukrep, in podatke, ki so pomembni za izvrševanje tega ukrepa.

(3) Strokovni center mora sprejeti mladoletnika, ki ga napoti pristojni center.«.

42. člen

(uskladitev pravilnikov)

(1) Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 59/07, 70/08, 5/11, 56/14, 66/15, 47/17 in 24/18) se uskladi s tem zakonom v šestih mesecih od sprejetja vzgojnega programa na Strokovnem svetu Republike Slovenije za splošno izobraževanje.

(2) Pravilnik o izvrševanju vzgojnih ukrepov (Uradni list RS, št. 85/09) se uskladi s tem zakonom v 90 dneh od uveljavitve tega zakona.

(3) Pravilnik o dokumentaciji v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 61/12 in 51/13) se uskladi s tem zakonom do v 90 dneh od uveljavitve tega zakona.

43. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati drugi odstavek 13. člena ter 14. in 15. člen Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 58/11, 40/12 – ZUJF in 90/12).

44. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. ČLENU: V členu je določena vsebina zakona. Opredeljene so tudi skupine otrok in mladostnikov, ki so na podlagi različnih pravnih podlag vključeni v eno izmed obravnav, ki jih nudi strokovni center.

Namestitev v strokovni center je možna na podlagi zakona, ki ureja družinska razmerja, in zakona, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj. Opredeljene so tudi skupine otrok, ki jim strokovni center lahko nudi pomoč v obliki preventivnih dejavnosti ali z dnevnimi oblikami dela.

K 2. ČLENU: Strokovne centre ustanavlja in financira država. Statusno so to zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ustanovljeni za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami. Strokovni centri zagotavljajo podporo inkluziji samostojno ali v sodelovanju z drugimi strokovnimi centri, ki so določeni za pomoč vsem otrokom na določenem območju, ki to pomoč potrebujejo. Območja določi minister tako, da je zagotovljena pomoč v celotni Sloveniji. Eden od strokovnih centrov ima pristojnost, da usklajuje sodelovanje, in lahko razporedi otroke in mladostnike v skupine znotraj določenega območja glede na vrsto pomoči, ki jo posamezni otrok ali mladostnik potrebuje. Na primer: otrok ali mladostnik je najprej nameščen v intenzivno skupino, pozneje pa prehaja v druge oblike skupin, kot je stanovanjska skupina, terapevtska kmetija ali skupina, v kateri lahko okrepi svoje močno področje (šport, glasba, umetnost ipd.). Območja so namenjena določitvi krajevne pristojnosti na način, da je za vse otroke z območja zagotovljena pomoč v okviru strokovnih centrov na tem območju.

K 3. ČLENU: Strokovni centri otrokom in mladostnikom zagotavljajo doseganje učno-vzgojnih ciljev, preventivno-varstvenih ciljev, kompenzacijskih ciljev ter osebnostnih in psihosocialnih integracijskih ciljev, pri čemer delujejo po naštetih načelih. Načela so izhodišča, po katerih se zagotavlja celostna obravnava otrok in mladostnikov, udejanjena so v zakonu, vzgojnem programu, smernicah in drugih dokumentih. Celostna obravnava pomeni, da strokovni center organizira za otroke in mladostnike vso potrebno pomoč in terapije, ki jih potrebujejo, bodisi s svojimi strokovnjaki bodisi s strokovnjaki, ki so na voljo v drugih organizacijah.

K 4. ČLENU: Opredeljene so ključne naloge strokovnega centra. Otrokom in mladostnikom, ki so nameščeni, strokovni center zagotavlja izobraževanje v interni šoli ali jih vpiše v eno od drugih osnovnih ali srednjih šol. Za te otroke organizira različne vrste skupin in jim nudi podporo po izteku ukrepa, če jo potrebujejo. Strokovni centri zagotavljajo mesta tudi za druge ukrepe za varstvo koristi otrok po Družinskem zakoniku, kot sta: nujni odvzem otroka ali izvršitev začasne odredbe sodišča.

Za otroke in mladostnike, ki imajo le težave na čustvenem in vedenjskem področju, je predvideno izvajanje preventivnih dejavnosti, da do namestitev sploh ne bi prišlo. Gre za svetovanje vrtcem in šolam pri delu z otroki in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi težavami, svetovanje staršem, zakonitim zastopnikom ali rejnikom. Strokovni center lahko svetuje na daljavo po telefonu ali spletu, lahko pa oblikuje mobilni tim strokovnjakov, ki v vrtcu ali na šoli ocenijo funkcioniranje otroka ali mladostnika v skupini, svetujejo ali izobražujejo strokovne delavce za delo s posameznim otrokom, pomagajo pri pripravi individualiziranega programa, kjer dobijo povratno informacijo tudi starši, ali didaktičnih pripomočkov. Strokovni center izvaja socialnopedagoško dodatno strokovno pomoč v skladu z odločbo o usmeritvi, vključuje otroke in mladostnike v različne dnevne oblike dela (interna šola z nižjim normativom za otroke, ki ne zmorejo dela v veliki skupini, ali le dnevne oblike vzgojnega programa). Strokovni center skrbi za razvoj strokovnega dela na področju vzgoje in izobraževanja

otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami na območju, na katerem ga določi minister.

Strokovni centri poleg opisane kontinuitete pomoči zagotavljajo tudi celostno oskrbo nameščenih otrok in mladostnikov, pri čemer je njihov cilj čimprejšnja vrnitev v domače okolje ali samostojno življenje. Celostno obravnavo nudijo s svojimi strokovnjaki ali v sodelovanju z drugimi službami oziroma organizacijami, ki lahko pomagajo otrokom in mladostnikom. Med pomembnejšimi nalogami je tudi podpora po izteku ukrepa v obliki svetovanja, opore ali vključitve tistih mladostnikov, ki se ne morejo vrniti v domače okolje, v mladinsko stanovanje. Strokovni centri si pri obravnavi otrok in mladostnikov med seboj pomagajo z izmenjavo znanj, strokovnjakov in metod dela (na primer zdravstvene storitve, znanja, strokovnjake z licencami za posamezne metode dela ipd.).

Če je na določenem območju strokovnih centrov več, je eden od njih določen za usklajevanje sodelovanja med njimi. Skupaj oblikujejo dogovor o sodelovanju, ki je za vse zavezujoč.

K 5. ČLENU: Člen določa, da strokovni center poleg vzgojnega programa lahko samostojno izvaja tudi osnovnošolske in srednješolske programe, če se vpiše v razvid javno veljavnih programov vzgoje in izobraževanja ter izpolnjujejo kadrovske in materialne pogoje (prostor in opremo). Sicer otroku in mladostniku omogočijo izobraževanje na drugih šolah.

Strokovni centri morajo skrbeti za otroke in mladostnike, ki so nameščeni, 365 dni v letu, kar jih razlikuje od preostalih vzgojno-izobraževalnih ustanov.

K 6. ČLENU: V členu je podrobneje opisana kontinuiteta pomoč otrokom s čustvenimi in vedenjskimi težavami, gre za otroke, ki še niso usmerjeni kot otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, ali so te težave prepoznane v centru za zgodnjo obravnavo. Najprej gre za svetovanje vrtcu ali šoli, sledi sestava mobilnega tima, ki se oblikuje iz strokovnih delavcev različnih strok glede na težave posameznega otroka ali mladostnika, in njegova pomoč vrtcu ali šoli. Strokovni center oziroma njegov mobilni tim za otroka, ki mu pomoč po načelu kontinuitete pomoči ne zadošča, pripravi strokovno poročilo, ki je lahko strokovna podlaga za nadaljnje odločitve glede pomoči. Lahko je del dokumentacije v postopku usmerjanja ali del predloga centra za socialno delo sodišču, ki odloča o namestitvi otroka ali mladostnika v oskrbo v strokovni center. Pomoč lahko dobijo tudi drugi otroci s posebnimi potrebami, če jo potrebujejo. Kadar za pomoč strokovnega centra zaprosijo starši in mladostnik, se pomoč izvaja v obliki svetovanja. O načinu in kraju poteka sodelovanja se dogovorijo starši in mladostnik. Če bo potrebna obravnavo v okviru zdravstvenega sistema, lahko predlaga tudi vključitev v obravnavo v Center za duševno zdravje. Za povezovanje strokovnih centrov in centrov za duševno zdravje je predvidena priprava protokola sodelovanja.

K 7. ČLENU: V členu so opredeljeni otroci in mladostniki, ki imajo v skladu s tem zakonom čustvene in vedenjske motnje, kar pomeni tudi, da so v skladu z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, kot otroci s posebnimi potrebami tako opredeljeni v odločbi o usmerjanju, predšolski otroci pa imajo takšno opredelitev zapisano v individualnem načrtu pomoči družini oziroma zapisniku centra za zgodnjo

obravnavo. Tudi za te otroke je namreč predvideno nadaljevanje pomoči, ki jo strokovni center izvaja za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami.

K 8. ČLENU: V osmem členu je podrobneje opisan postopek namestitve oziroma posebnosti glede na pravno podlago posamezne namestitve. Sodišča nameščajo otroke in mladostnike v strokovni center, ki je čim bližje njihovem domu, pri čemer ima sodišče možnost, da otroka ali mladostnika namesti tudi v strokovni center na drugem območju, ki je bolj oddaljeno, če za to obstajajo utemeljeni razlogi. Namesti ga v strokovni center, ki na določenem območju usklajuje sodelovanje strokovnih centrov. Ta strokovni center ima v skladu z zakonom pristojnost, da lahko otroka ali mladostnika razporedi v drug strokovni center znotraj istega območja glede na vrsto pomoči, ki jo otrok ali mladostnik potrebuje, ter o tem obvesti sodišče.

K 9. ČLENU: Če bo otrok ali mladostnik nameščen v skladu zakonom, ki ureja družinska razmerja, bo v skladu s svojimi pooblastili center za socialno delo predhodno opravil vse potrebno, da bo namestitev čim lažja za tega otroka ali mladostnika. Otrok ali mladostnik in družina si že vnaprej ogledajo, kje bo prebival in kakšne vrste pomoči lahko strokovni center nudi.

Nekoliko drugače velja za storilce kaznivih dejanj, pri njih ta postopek pred izrekom ukrepa običajno ni možen.

Prvič je z zakonom predviden podpis dogovora o sodelovanju, ki sicer nima neposrednih sankcij, če jih starši ali otrok ali mladostnik ne podpišejo, ima pa to lahko pomemben vpliv na poznejše sodelovanje.

K 10. ČLENU: Doslej ni bilo pravnih podlag za pridobivanje dokumentacije o otrocih in mladostnikih, za katere so zavodi skrbeli in so bili zanje odgovorni. Za vsakega otroka in mladostnika ima strokovni center pravico do vpogleda v dokumentacijo, ki je bila podlaga za namestitev ali je nastala ob njegovi namestitvi ali sodnem postopku. Pri zdravniku se lahko seznani z njegovim zdravstvenim stanjem, z njegovim uspehom in funkcioniranjem pa v vzgojno-izobraževalnem zavodu. Podlaga za pošiljanje podatkov s strani zdravnika je 41. člen Zakona o pacientovih pravicah. Dokumentacijo strokovni center hrani in uporablja izključno za namene dela z otroki in mladostniki v skladu z zakonodajo s področja vzgoje in izobraževanja ter predpisi o varstvu osebnih podatkov.

K 11. ČLENU: Strokovna skupina, ki jo v osmih dneh po namestitvi imenuje ravnatelj strokovnega centra, za vsakega otroka in mladostnika najpozneje v 30 dneh po imenovanju skupine pripravi individualizirani program. Zakon določa, da sta v skupini tudi predstavnik centra za socialno delo in predstavnik šole, saj lahko otroku ali mladostniku le v sodelovanju vseh, ki z njim delajo oziroma ga poznajo, zagotovijo ustrezno pomoč in spremljajo njegov napredek. Pri pripravi individualiziranega programa sodelujejo tudi starši in otrok ali mladostnik po svojih zmožnostih. Če otrok ali mladostnik potrebuje zdravstvene storitve za duševno zdravje, strokovni center k pripravi individualiziranega programa povabi tudi predstavnika pristojnega centra za duševno zdravje. Individualizirani program se po potrebi dopolnjuje in spreminja ter najmanj dvakrat letno evalvira. Z evalvacijo se seznani pristojno sodišče. V nujnem primeru (avto ali heteroagresivnega vedenja) ravnatelj strokovnega centra skliče multidisciplinarni tim v najkrajšem možnem času. Vsi, ki delajo z otrokom pregledajo

možnosti nadaljnje pomoči, kot na primer: obravnave pri posameznih strokovnjakih, zdravljenje, sprememba vrste skupine in podobno. Staršem oziroma otroku ali mladostniku, ki na multidisciplinarnem timu niso bili prisotni, strokovna skupina predloge multidisciplinarnega tima čim prej podrobno pojasni.

K 12. ČLENU: Člen omogoča vključevanje otrok in mladostnikov v izobraževalne programe, dnevne oblike dela ali različne oblike zaposlitve. Strokovni center vključi otroka ali mladostnika v zanj ustrezen izobraževalni program ali v program produkcijske šole, ki je del vzgojnega programa. Gre za program za srednješolce, ki niso bili uspešni v rednih programih in jih strokovni center obdrži v sistemu, pri čemer se usposablja za različna dela. Če pri izvedbi programa strokovni center in srednja šola sodelujeta, skleneta dogovor. Zakona, ki urejata srednješolsko izobraževanje, določata največji skupni obseg trajanja izobraževanja. Ne glede na te določbe se izobraževanje v času namestitve ne šteje v skupni obseg. Otroci in mladostniki, ki niso nameščeni, se lahko vključujejo v dnevne oblike dela, če je tako v strokovnem poročilu presodil mobilni tim v sklopu pomoči, ki jo je nudil otroku ali mladostniku v času izobraževanja na redni šoli.

K 13. ČLENU: Ta člen določa vrste skupin in oblik dela, ki se lahko kadar koli preoblikujejo v druge vrste skupin in oblike pomoči s soglasjem ministra za izobraževanje. V okviru oblik dela lahko sodelujejo tudi zunanji strokovnjaki s področja zdravstva in drugih. Posamezna vrsta skupine se lahko glede na potrebe otrok vsebinsko specializira (na primer glasba, šport, terapevtska kmetija) ali preoblikuje iz ene vrste v drugo. S tem se omogoča prilagajanje oblik pomoči otroku, in ne obratno, kot je to veljalo doslej.

K 14. ČLENU: Otroci in mladostniki imajo v času prebivanja v strokovnem centru na naslovu njihove skupine urejeno začasno prebivališče. Starši strokovnemu centru izročijo otrokovo ali mladostnikovo osebno izkaznico, zdravstveno in bančno kartico, ki pa jih lahko ima pri sebi tudi otrok ali mladostnik, če se glede na njegovo starost in zrelost tako dogovorijo v strokovni skupini.

K 15. ČLENU: Odpravljena je anomalija, ko so imeli otroci in mladostniki odločbo o usmeritvi, pa se po sprejemu v strokovni center ni več izvajala, ne odpravila ne spremenila. Po novem bo komisija za usmerjanje znova preverila, katero vrsto pomoči otrok ali mladostnik dobi v okviru programov strokovnega centra in katero naj obdrži na podlagi odločbe o usmeritvi. Izloči na primer ure dodatne strokovne pomoči »socialnega pedagoga«, saj je to pomoč, ki jo otrok ali mladostnik prejema v okviru vzgojnega programa.

K 16. ČLENU: Starši s strokovnim centrom sodelujejo pri pripravi individualiziranega programa ter spremljajo otrokov ali mladostnikov napredek in razvoj. Lahko in zaželeno je, da se vključujejo v druge programe, ki jih zanje pripravi strokovni center. O tem s strokovnim centrom sklenejo tudi dogovor o sodelovanju.

K 17. ČLENU: Center za socialno delo v skladu s svojimi pristojnostmi na podlagi načrta pomoči družini in otroku ali mladostniku, ki ga določa Družinski zakonik, pripravlja družino in otroka ali mladostnika na vključitev v strokovni center, ga spremlja ves čas trajanja namestitve in pripravi družino na njegovo vrnitev. Vloga centra za

socialno delo je opredeljena tudi v Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij, ki mu v tem delu sledita tudi ta zakon in zakon, ki ureja mladoletne storilce kaznivih dejanj.

Pri celostni obravnavi, kar je temeljni cilj tega zakona, sta osrednjega pomena sodelovanje in usklajeno delovanje vseh resorjev in služb, ki obravnavajo otroke in mladostnike.

K 18. ČLENU: Predstavnik pristojnega sodišča po potrebi obišče otroka ali mladostnika in opravi razgovor z njim, da bi se seznanil z njegovim napredkom.

K 19. ČLENU: Otroke in mladostnike na zdravstvene obravnave spremljajo strokovni delavci strokovnega centra, lahko se dogovorijo, da jih spremljajo starši, lahko pa zdravstvene obravnave obiščejo tudi sami, če se o tem dogovorijo v strokovnem centru. Starše je treba o zdravstvenih obravnavah obveščati, vendar je treba pri tem upoštevati pravice otrok in mladostnikov, ki izhajajo iz Zakona o pacientovih pravicah.

K 20. ČLENU: V strokovnem centru je prepovedano vsakršno nasilje. Če do takšnega dogodka pride, je treba o tem oblikovati zapisnik.

V primerih namerne povzročitve materialne škode lahko strokovni center otrokom in mladostnikom izreče alternativne vzgojne ukrepe ali denarno povračilo. Poravnava in pobotanje sta opredeljena v pedagoškem in ne denarnem smislu. Gre za zgladitev spora. Terminologija sledi srednješolski zakonodaji.

V strokovnem centru zaradi duševnih bolezni in čustvenih stisk otrok in mladostnikov pogosto izbruhne nasilje, zato je treba ravnati v skladu s standardi vedenja ob kriznih dogodkih. Tako strokovni delavci umirijo stanje ter hkrati zaščitijo otroke in mladostnike, kot tudi sebe in vse druge v strokovnem centru. Standardi vedenja ob kriznih dogodkih bodo opredeljeni v vzgojnem programu. S tem je odgovornost in pristojnost vzgojitelja izenačena z odgovornostjo in pristojnostjo starša. Nesprejemljiva vedenja, čustveni izbruhi in podobno, so v strokovnih centrih vsakodnevne situacije, v katerih mora strokovni delavec oziroma vzgojitelj ravnati predvsem strokovno, saj vse njegove reakcije lahko pomembno vplivajo na otroka in mladostnika tudi kasneje. Reakcije morajo biti prilagojene posameznemu otroku in mladostniku, saj sicer lahko naredijo več škode kot koristi. To je tudi razlog, da postopanja niso in ne morejo biti uniformirana in strogo predpisana. Pri svojem delovanju pa lahko uporabijo le pedagoške metode in pristope, ki so razviti in bodo zapisani v smernicah. Izhodišča za smernice nastajajo v okviru ciljnega raziskovalnega projekta.

K 21. ČLENU: V zakonu je opredeljeno, kaj je v strokovnem centru izrecno prepovedano. Strokovni delavci lahko nedovoljene ali nevarne stvari odvzamejo. Pri pregledu in odvzemu mora strokovni delavec upoštevati standarde vedenja ob kriznih dogodkih in o dogodku oblikovati poročilo, ki ga čim prej izroči vodstvu zavoda. Strokovni delavci lahko otroka ali mladostnika tudi testirajo na prisotnost nedovoljenih psihoaktivnih snovi.

K 22. ČLENU: V členu sta opredeljena vsebina in sprejetje letnega delovnega načrta strokovnega centra.

K 23. ČLENU: Člen določa vsebine, ki jih vsak strokovni center opredeli v svojih pravilih. V zakonu so v 21. členu opredeljene prepovedi, ki veljajo enako za vse

strokovne centre. V pravilih pa vsak posamezen strokovni center predstavi svoje podatke, oblike dela, načine zagotavljanja varnosti (na primer dežurstvo strokovnih delavcev v prostorih in na površini, ki spada v strokovni center, spremljanje otrok in mladostnikov), določi pravila vedenja in ukrepe v primeru kršitev (na primer v prostorih zavoda, kot so jedilnica, sobe, kopalnica in drugi, na sprehodih, izletih, določijo se kršitve, ukrepi za kršitve, ugotavljanje kršitev in ukrepanje ter varstvo pravic otroka in mladostnika) ter druga podrobnejša pravila in postopke, ki izhajajo iz navedenih vsebin v zakonu. Opredeljena je tudi možnost restitucije, ki je oblika vzgojnega ukrepanja, ki omogoča otroku ali mladostniku, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi. Otrok ali mladostnik se v postopku restitucije sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče in sprejme načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave. V nasprotju s kaznovanjem poudarja restitucija pozitivno reševanje problemov.

S pravili strokovni center seznani otroke in mladostnike ter so zavezujoča zanje in tudi za zaposlene. Sprejmejo jih posamezni sveti zavodov in so objavljena na njihovih spletnih straneh.

K 24. ČLENU: Ravnatelj lahko del sredstev, ki so namenjena za materialne stroške, preda v upravljanje posamezni skupini v strokovnem centru. S temi sredstvi strokovni delavec razpolaga samostojno, osnovni namen pa je vzgoja otrok in mladostnikov za ravnanje z denarjem in učenje prevzemanja odgovornosti, ki je s tem povezana. Namenskost porabe preverja ravnatelj, pri čemer je treba upoštevati načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter načelo transparentnosti.

K 25. ČLENU: Strokovni center je odprt vse dni v letu, vendar je zaželeno, da se otroci in mladostniki čim pogosteje vračajo v domače okolje, če so tam seveda za to ustrezne razmere. O tem odloča oziroma presoja vzgojitelj, ki ga kot strokovnega delavca opredeljuje zakonodaja s področja šolstva. O posameznem izhodu odloča sam, vendar v skladu s priporočili strokovne skupine. O glavnih načinih obveščanja in sodelovanja ob vseh izhodih se strokovna skupina vnaprej dogovori z otrokom ali mladostnikom in njegovimi starši.

K 26. ČLENU: Ravnanje v primeru nedovoljenega izhoda ali bega mladostnika določa, da mora strokovni center čim prej obvestiti policijo, starše, najpozneje naslednji delovni dan pa tudi pristojni center za socialno delo in pristojno sodišče. Nedovoljeni izhod se razume tudi v primerih, kadar se otrok ali mladostnik ne vrne pravočasno z dogovorjenega izhoda. Strokovni center mora otroka ali mladostnika, če ga najde policija, prevzeti najpozneje v šestih urah, saj v skladu s predpisi dalj časa ne sme biti pridržan. Otroke in mladostnike, ki so v strokovni center nameščeni v skladu z zakonom, ki ureja obravnavanje mladoletnih storilcev kaznivih dejanj, v strokovni center pripelje policija.

V nujnih primerih, tudi če gre za otroke in mladostnike, ki so nameščeni po družinski zakonodaji, lahko policija strokovnemu centru nudi pomoč v skladu z zakonom, ki ureja naloge in pooblastila policije.

Če otrok ali mladostnik zavrača vrnitev v strokovni center ali je v prostorih, kamor strokovni delavec strokovnega centra nima pravice vstopiti (na primer doma, pri

sorodnikih), strokovni center o tem obvesti starše, center za socialno delo in pristojno sodišče.

Če je na nedovoljenem izhodu mladostnik, ki je v strokovnem centru s svojo pisno privolitvijo, strokovni center o iskani osebi obvesti policijo. Če se mladostnik, ko ga policija najde, ne vrne v strokovni center sam, ukrep pa še traja, strokovna komisija odloči, ali je prebivanje v centru še smiselno in o tem obvesti pristojno sodišče.

K 27. ČLENU: Odpust iz strokovnega centra je možen po izteku ukrepa sodišča. Predlog za odpust mladostnika, ki je bil nameščen po sklepu sodišča, za ustavitev vzgojnega ukrepa ali za nadomestitev tega ukrepa pošlje center sodišču, ki je vzgojni ukrep izreklo, in o tem obvesti pristojni center za socialno delo. Strokovni center mora v tem primeru priložiti zaključno poročilo o poteku vzgoje mladostnika, doseženih rezultatih na področju vzgoje ter napotke za morebitne nadaljnje ukrepe strokovnih služb, ki bodo po odpustu pomagale mladostniku pri vključitvi v samostojno življenje in delo. Mladostnik je v dnevne oblike dela vključen, dokler ne doseže zastavljenih ciljev, ki so opredeljeni v individualiziranem programu, najdlje pa do dokončnega srednješolskega izobraževanja.

K 28. ČLENU: Če je mladostniku v korist, lahko prebiva v mladinskem stanovanju največ do dopolnjenega 26. leta starosti.

K 29. ČLENU: V členu so opredeljene temeljne pravice in glavne dolžnosti otrok in mladostnikov. Navedene so le pravice, ki ne izhajajo iz Konvencije o otrokovih pravicah oziroma se nanašajo izključno na obravnavo in prebivanje v strokovnem centru. Prav tako so opredeljene le glavne dolžnosti otrok in mladostnikov, kot so: redno in pravočasno obiskovanje pouka in redno izpolnjevanje obveznosti, skrb za lastno zdravje in varnost, za čisto in varno okolje, spoštovanje osebne integritete, dostojanstva, zasebnosti in drugačnosti ter odgovorno ravnanje s premoženjem strokovnega centra, lastnino otrok in mladostnikov, delavcev strokovnega centra ter drugih.

K 30. ČLENU: Člen opredeljuje varstvo pravic otroka in mladostnika z možnostjo pritožbe na drugi stopnji. Gre predvsem za varstvo temeljnih pravic, kot so pravica do oskrbe, izobraževanja, svobode gibanja, spolne nedotakljivosti in podobno. Svet zavoda v teh primerih imenuje pritožbeno komisijo, od katerih en predstavnik ni strokovni delavec strokovnega centra, v katerem je otrok ali mladostnik nameščen. Pritožbena komisija mora otroku in mladostniku pri uveljavljanju pravice kar najbolj pomagati. Ne gre za postopek po Zakonu o upravnem postopku, vendar ima vsakdo pri zagotavljanju varstva pravic možnost upravnega spora. Za pomoč v postopku varstva pravic si otrok ali mladostnik lahko izbere strokovnega ali drugega delavca strokovnega centra.

K 31. ČLENU: V členu je določeno, da strokovni center obdeluje in vodi zbirke osebnih podatkov za izvajanje nalog, za katere je ustanovljen.

K 32. ČLENU: V členu so navedene evidence, ki jih strokovni center poleg tistih, ki jih določajo predpisi s področja osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, vodi, in sicer: evidenco o izvajanju strokovnih nalog za posameznega otroka in mladostnika, matično knjigo, evidenco ukrepanj ob kriznih dogodkih za otroke in mladostnike, ki so

bili obravnavani ob kriznih dogodkih, evidenco nedovoljenih izhodov oziroma nepravočasnih vrnitev otrok in mladostnikov ter evidenco predpisanih zdravil za otroke in mladostnike.

V izjemnih primerih ima strokovni center tudi možnost omejiti vpogled v osebne podatke staršem in otroku ali mladostniku.

K 33. ČLENU: Strokovni center za namen dela z otroki in mladostniki lahko brezplačno pridobiva podatke iz vseh uradnih zbirk, če presodi, da te podatke potrebuje za zagotavljanje pomoči otrokom in mladostnikom.

K 34. ČLENU: Določena je hramba podatkov iz evidenc, in sicer največ tri leta po zaključku pomoči strokovnega centra oziroma prebivanja otroka ali mladostnika v strokovnem centru. Matična knjiga se hrani trajno. Ne glede na roke shranjevanja, določene s tem zakonom, strokovni center v rokih in po navodilih pristojnega arhiva odbere gradivo iz dokumentacije, ki je arhivskega pomena.

K 35. ČLENU: Zaradi jasnejše določitve pristojnosti pri nadzorih delovanja strokovnega centra so opredeljene pristojnosti posameznih inšpekcijskih služb.

K 36. ČLENU: Določeni so prekrški in globe za odgovorno osebo, pri čemer so sankcije predvidene le za najhujše kršitve, ki imajo lahko za posledico ravnanje, ki ni v največjo korist otrok.

K 37. ČLENU: Določen je rok za določitev območij in strokovnih centrov. Območja bodo vezana na ozemeljsko pokritost in predvideno število obravnav otrok, vsi sedanji zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov, ustanovljeni za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, bodo svoje delo nadaljevali kot strokovni centri.

K 38. ČLENU: Določen je rok za sprejetje prenovljenega vzgojnega programa, do takrat pa morajo strokovni centri pripraviti interna pravila obnašanja strokovnih delavcev ob kriznih dogodkih in merila za vključitev v mladinsko stanovanje. K obema dokumentoma strokovni center pridobi soglasje ministrstva.

K 39. ČLENU: Do začetka uporabe zakona mora biti pripravljen in sklenjen tudi pisni dogovor o sodelovanju strokovnih centrov, če jih je na posameznem območju več, svet zavoda mora do takrat sprejeti tudi pravila strokovnega centra.

K 40. ČLENU: Veljavna zakonodaja določa, da sodnik, ki namešča otroka, imenuje tudi zavod. Po novem bo imenoval strokovni center, ki je na območju, ki je praviloma najbližje otrokovemu ali mladostnikovemu domu, določen za usklajevanje strokovnih centrov znotraj posameznega območja. Znotraj območja bodo nato otroka ali mladostnika namestili v zanj najprimernejšo skupino, ki mu bo zagotovila najustreznejšo pomoč. Glede na individualizirani program in napredek otroka ali mladostnika se zagotavljanje pomoči pozneje lahko tudi spreminja in prilagaja potrebam (brez dolgotrajnih sprememb odločb). O vseh teh strokovnih odločitvah, pri katerih ves čas sodeluje tudi predstavnik centra za socialno delo, bo sproti obveščen tudi sodnik. Opredeljena je tudi omejitev, da se predšolski otroci ne nameščajo v strokovni center, saj ta ne izvaja predšolskih programov, zanje je treba poiskati družino. V tem členu se s to rešitvijo dopolnjuje Družinski zakonik. Dodano je določilo, ki je veljalo tudi doslej, ni pa bilo jasno zapisano, da se predšolski otroci v strokovne

centre ne nameščajo, saj jim mora center za socialno delo poiskati rejniško družino v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja. Strokovni centri tudi ne izvajajo predšolskih programov.

K 41. ČLENU: Kot Družinski zakonik v prejšnjem členu je dopolnjen tudi Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij.

K 42. ČLENU: Določeni so pravilniki, ki jih je treba uskladiti, in roki za uskladitev.

K 43. ČLENU: Določeni so členi Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, ki z uveljavitvijo novega zakona prenehajo veljati.

K 44. ČLENU: Določen je rok za začetek veljavnosti zakona.

OSNUTKI SPREMEMB PRAVILNIKOV, KI IZHAJAJO IZ PREDLOGA ZAKONA:

Na podlagi 84. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr. in 25/17 – ZVaj) ministrica za izobraževanje, znanost in šport izdaja

P R A V I L N I K

o spremembah Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami

1. člen

V Pravilniku o normativih in standardih za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov za otroke s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 59/07, 70/08, 5/11, 56/14, 66/15, 47/17 in 24/18) se 49. člen spremeni tako, da se glasi:

»49. člen

(merila za oblikovanje vzgojnih skupin za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v strokovnih centrih za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami)

Normativ za oblikovanje skupine v dnevni obliki dela je 6 otrok.

Normativ za oblikovanje vzgojne skupine za otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami je 8 otrok.

Normativ za oblikovanje vzgojne skupine, v katero so vključeni najmanj trije otroci z motnjami vedenja in duševnimi boleznimi (motnjami), so 4 otroci.

Normativ za oblikovanje stanovanjske skupine je 8 otrok.

Normativ za oblikovanje intenzivne skupine so 3 otroci.

Normativ za oblikovanje mladinskega stanovanja so 4 mladostniki.

Normativ za posamezno skupino se lahko poveča za dva otroke glede na potrebe za namestitve, s soglasjem ministrstva.

Za potrebe delovanja mobilnih timov se v okviru strokovnega centra sistemizirajo eno delovno mesto svetovalnega delavca in dve delovni mesti vzgojitelja glede na število obravnavanih otrok na območju, ki ga določi minister. Normativ za oblikovanje tima je 100 obravnavanih otrok v preteklem šolskem letu.

V strokovnem centru se za sodelovanje s sodišči, centri za socialno delo, starši in vzgojno-izobraževalnimi zavodi sistemizira 0,5 svetovalnega delavca na en mobilni tim.

Obseg dela v strokovnih centrih za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami se načrtuje za prihodnje šolsko leto na podlagi obravnavanega in nameščenega števila otrok in

mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami od septembra do maja v tekočem šolskem letu.

Mobilni tim se upošteva kot osnova pri upoštevanju materialnih stroškov ter učne obveznosti ravnatelja in pomočnika ravnatelja strokovnega centra.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

2. člen

V vsakem strokovnem centru se prvo šolsko leto oblikuje po en mobilni tim iz 49. člena tega pravilnika na posameznem območju, v prihodnjih šolskih letih pa se poveča za enega do zapolnitve potreb.

3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne
EVA

prof. dr. Simona Kustec
ministrica za izobraževanje, znanost in šport

OBRAZLOŽITEV: V predlogu pravilnika so določeni normativi za oblikovanje skupin, ki jih predvideva zakon. Končna različica bo upoštevala strokovne podlage, ki bodo pripravljene v okviru novega vzgojnega programa.

Na podlagi 86. člena Zakona o osnovni šoli ((Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-L) minister za izobraževanje, znanost in šport izdaja

Pravilnik o spremembi Pravilnika o dokumentaciji v osnovni šoli

1. člen

V Pravilniku o dokumentaciji v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 61/12 in 51/13) se priloga nadomesti z novo prilogo, ki je sestavni del tega pravilnika. Do začetka uporabe nove priloge se uporablja dosedanja priloga.

2. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2020.

Št.

Ljubljana, dne

prof. dr. Simona Kustec

EVA

ministrica za izobraževanje, znanost in šport

PRILOGA:

Zap. št.	Naziv dokumenta	Vsebina dokumenta	Obrazec predpiše minister	Čas hranjenja
1. Knjige in splošni dokumenti				
1.1.	matična knjiga za osnovno šolo	podatki o učencih (ime in priimek, EMŠO, spol, datum, kraj in država rojstva, državljanstvo) ter podatki o njihovem šolanju od vstopa do zaključka šolanja v	da	Trajno

		osnovni šoli oziroma do prešolanja učenca na drugo šolo		
1.3.	šolska kronika	pomembnejši dogodki šole po kronološkem vrstnem redu	ne	Trajno
1.4.	letni delovni načrt	vsebina, obseg in razporeditev vzgojno-izobraževalnega in drugega dela v skladu s predmetnikom in učnim načrtom ter obseg, vsebina in razporeditev razširjenega programa, ki ga izvaja šola, za vsako šolsko leto	ne	Trajno
1.5.	letno organizacijsko poročilo	splošni podatki o osnovni šoli ter podatki o obsegu in organizaciji pouka in drugega vzgojno-izobraževalnega dela v posameznem šolskem letu	da	Trajno
1.6.	evidenca o izdanih spričevalih in drugih listinah	evidenčna številka javne listine, naziv javne listine, podatki o učencu, ki mu je izdana listina (ime in priimek ter EMŠO, številka matičnega lista), datum izdaje	ne	Trajno
1.7.	vzgojni načrt	načini doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot osnovnošolskega izobraževanja, vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši in njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta	ne	Trajno
2. Dokumentacija o delu strokovnih organov				
2.1.	zapisniki o sejah: - učiteljskega zbora - oddelčnih učiteljskih zborov	kraj, datum in čas seje, naziv organa, prisotni, dnevni red, navedba razprave in sklepov	ne	Trajno
	- strokovnih aktivov			5 let

2.2.	razrednikova analiza pedagoškega dela v oddelku	analiza doseženega uspeha po posameznih predmetih z utemeljitvijo v vsakem ocenjevalnem obdobju, ob koncu šolskega leta pa še analiza napredovanja učencev ter podatki o popravnih in predmetnih izpitih	ne	eno leto po zaključku šolanja učencev
3. Dokumentacija o delu strokovnih delavcev				
3.1.	letna priprava strokovnega delavca	letna razporeditev ciljev, standardov ter vsebine vzgojno-izobraževalnega in drugega strokovnega dela	ne	do konca šolskega leta
3.2.	sprotna priprava na vzgojno-izobraževalno delo	metodična in vsebinska priprava na vzgojno-izobraževalno delo	ne	do konca šolskega leta
4. Dokumentacija o delu oddelkov				
4.1.	dnevnik	podatki o učencih v oddelku (ime in priimek, datum rojstva, številka matičnega lista, podatki o vključenosti v posamezne oblike vzgojno-izobraževalnega dela na šoli, podatki o izostankih, telefonska številka za nujna sporočila, podatki o sodelovanju s starši), podatki o hospitacijah v oddelku, podatki o učiteljih, ki poučujejo v oddelku, ter podatki o dnevnem poteku vzgojno-izobraževalnega dela	da	eno leto po zaključku šolanja učencev

4.2.	dnevnik in redovalnica učne skupine	podatki o učencih v skupini (ime in priimek, razred in oddelek, podatki o izostankih), številčne ocene učenca, učenčevo sodelovanje in napredek pri neobveznem drugem tujem jeziku ter podatki o dnevnem poteku vzgojno-izobraževalnega dela	da	eno leto po zaključku šolanja učencev
4.3.	dnevnik za podaljšano bivanje/jutranje varstvo	podatki o učencih v oddelku (ime in priimek, razred in oddelek, telefonska številka za nujna sporočila, čas vključenosti v oddelek, napovedana odsotnost, podatki o spremstvu pri odhajanju iz šole, podatki o izostankih) ter podatki o dnevnem poteku vzgojno-izobraževalnega dela	da	5 let
4.4.	dnevnik za druge oblike dela z učenci	podatki o učencih v skupini (ime in priimek, razred in oddelek, telefonska številka za nujna sporočila, podatki o izostankih) ter podatki o dnevnem poteku vzgojno-izobraževalnega dela	da	5 let
4.5.	dnevnik vzgojne skupine	podatki o učencih/dijakih v vzgojni skupini (ime in priimek, datum rojstva, številka matičnega lista, podatki o sodelovanju s pristojnim centrom za socialno delo, podatki o namestitvi, podatki o šolanju, podatki o izostankih), podatki o starših (ime in priimek, prebivališče, telefonska številka za nujna sporočila, podatki o sodelovanju s starši), hospitacijah v vzgojni skupini, podatki o vzgojiteljih, ki opravljajo vzgojno delo v vzgojni skupini, podatki o načrtovanju in realizaciji vzgojnega dela, o dnevnem poteku vzgojnega dela ter potrditev pregleda dnevnika	da	5 let
4.6.	redovalnica z	podatki o učencih v oddelku	ne	eno leto po

	opisnimi ocenami	(ime in priimek, številka matičnega lista) ter opisne ocene učenca po posameznih predmetih za vsa ocenjevalna obdobja in podatki o napredovanju učenca v naslednji razred		zaključku šolanja učencev
4.7.	redovalnica s številčnimi ocenami	podatki o učencih v oddelku (ime in priimek, številka matičnega lista) ter številčne ocene učenca po posameznih predmetih za vsa ocenjevalna obdobja, zaključne ocene ter podatki o napredovanju učenca oziroma o uspešno končanem razredu	da	eno leto po zaključku šolanja učencev
4.8.	mapa vzgojnih opominov	podatki o izrečenih vzgojnih opominih v oddelku (številka in datum obvestila o vzgojnem opominu, datum izreka vzgojnega opomina, vrsta vzgojnega opomina ter en izvod vzgojnega opomina), šolsko leto	ne	do zaključka šolanja učencev

4.9.	zbirni športnovzgojni karton		da	eno leto po zaključku šolanja učencev
------	------------------------------	--	----	---------------------------------------

5. Dokumentacija o učencih

5.1	vpisni list	podatki o otroku (ime in priimek ter EMŠO, spol, datum, kraj in država rojstva, prebivališče in državljanstvo, zdravstvene posebnosti, katerih	da	2 leti
-----	-------------	--	----	--------

		poznavanje je nujno za učenčevo varnost in za delo z učencem) ter podatki o starših (ime in priimek, naslov prebivališča, telefonska številka za nujna sporočila)		
5.2.	matični list	podatki o učencu (ime in priimek ter EMŠO, spol, datum, kraj in država rojstva, prebivališče in državljanstvo), podatki o starših (ime in priimek, prebivališče), podatki o šolanju učenca od vstopa do zaključka šolanja v osnovni šoli (zaključne ocene predmetov v posameznem razredu, podatki o napredovanju, izostankih učenca ter datum izdaje spričevala), podatki o prestopu ali prešolanju učenca na drugo šolo, podatki o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu	da	Trajno
5.3.	osebna mapa učenca, ki potrebuje pomoč oziroma svetovanje	podatki o učencu (ime in priimek ter EMŠO, datum rojstva, spol in prebivališče) ter družinska in socialna anamneza, razvojna anamneza, strokovno interpretirani rezultati diagnostičnih postopkov, podatki o postopkih strokovne pomoči oziroma svetovanja, dokumentacija v	da	eno leto po zaključku šolanja učenca

		zvezi s postopkom usmerjanja učenca s posebnimi potrebami in strokovna mnenja drugih inštitucij (centrov za socialno delo, zdravstvenih inštitucij, svetovalnih centrov oziroma vzgojnih posvetovalnic)		
5.4.	individualiziran vzgojni načrt	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, razred in oddelek), šolsko leto, opredeljene konkretne vzgojne dejavnosti, postopki in vzgojni ukrepi ter strokovni delavec, ki izvaja posamezno vzgojno dejavnost	ne	do zaključka šolanja učenca
5.5.	prijava na šolsko prehrano	ime in sedež šole, podatki o vlagatelju (ime in priimek/starši, skrbnik, druge osebe pri katerih je učenec v oskrbi, naslov), podatki o učencu (ime in priimek ter EMŠO, naslov, vzgojno-izobraževalni program, razred in oddelek), prijava na vrsto obroka (zajtrk, malica, kosilo, popoldanska malica), prijava za šolsko leto, datum od katerega je učenec prijavljen na posamezno vrsto obroka, opombe, izjave (da je vlagatelj seznanjen z organizacijo šolske prehrane na šoli in s pravili šolske prehrane, da je vlagatelj seznanjen z	da	do konca šolskega leta za katerega je prijava oddana

		določbami zakona, ki ureja šolsko prehrano glede plačevanja, spoštovanja pravil šolske prehrane, odjavljanja posameznih obrokov ter da je vlagatelj seznanjen s pravico do subvencioniranja šolske prehrane ter načinom uveljavljanja subvencije), datum oddaje prijave, podpis vlagatelja		
--	--	---	--	--

5.6	mnenje komisije za ugotavljanje pripravljenosti otroka za vstop v šolo	podatki o otroku (ime in priimek ter EMŠO, spol, datum, kraj in država rojstva, prebivališče), člani komisije, datum, postopki ugotavljanja pripravljenosti ter ugotovitve komisije	ne	2 leti
5.7.	zapisnik o popravni in predmetnih izpitih učencev	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, številka matičnega lista, razred in oddelek), datum in čas opravljanja ustnega in/ali pisnega izpita, predmeti, pri katerih opravlja izpit, naloge ter pridobljene ocene, člani izpitne komisije	ne	eno leto po zaključku šolanja učenca
5.8.	zapisnik o ocenjevanju učenca, ki se izobražuje na domu	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, številka matičnega lista, razred in oddelek), datum in čas opravljanja ustnega in/ali pisnega izpita, predmeti, pri katerih opravlja izpit, naloge ter pridobljene ocene, člani izpitne komisije	ne	eno leto po zaključku šolanja učenca
5.9.	osebni športnovzgojni karton	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, spol) ter podatki o gibalnih sposobnostih in morfoloških značilnostih učenca, ki se nanašajo na: telesno višino, voluminoznost telesa, hitrost alternativnih gibov, eksplozivno moč, koordinacijo gibanja telesa, fizično vzdržljivost trupa, gibljivost, mišično vzdržljivost ramenskega obroča in rok, sprintersko hitrost in vzdržljivost v submaksimalnem kontinuiranem naprežanju za posamezno šolsko leto	da	do zaključka šolanja učenca

6. Javne listine in potrdila

6.1.	spričevalo o končanem razredu osnovne šole	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, razred in oddelek, številka matičnega lista), šolsko leto, zaključne opisne ocene pri posameznih predmetih, podatki o napredovanju	da	/
6.2.	spričevalo o končanem razredu osnovne šole	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, razred in oddelek, številka matičnega lista), šolsko leto, zaključne številčne ocene pri posameznih predmetih, podatki o napredovanju	da	/

6.3.	zaključno spričevalo osnovne šole	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, razred in oddelek, številka matičnega lista), šolsko leto, zaključne številčne ocene pri posameznih predmetih ter navedba, ali je učenec uspešno zaključil 9. razred ter izpolnil osnovnošolsko obveznost	da	/
6.4.	potrdilo o izpolnjeni osnovnošolski obveznosti	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, številka matičnega lista), trajanje šolanja v osnovni šoli od vstopa do zaključka, navedba šolskega leta, v katerem je učenec izpolnil osnovnošolsko obveznost	da	/
6.5.	kolesarska izkaznica	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, prebivališče), fotografija učenca ter dovoljenje staršev, da se učenec vozi s kolesom v prometu	da	/
6.6.	izpis iz evidence	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva), podatki iz izvirne javne listine in klavzula, da je to nadomestna javna listina in enakovredna izvirniku, ter podatki o izvorni javni listini (naziv, evidenčna številka ter kraj in datum izdaje)	da	/
6.7.	obvestilo o zaključnih ocenah ob koncu pouka v šolskem letu	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, razred in oddelek, številka matičnega lista), šolsko leto, zaključne ocene pri posameznih predmetih	da	/
6.8.	potrdilo o šolanju	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, razred in oddelek), šolsko leto	ne	/
7. Druga dokumentacija				
7.1.	obvestilo o sodelovanju pri pouku neobveznega drugega tujega jezika, interesnih in drugih dejavnostih šole v šolskem letu	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, razred in oddelek), šolsko leto, obvestilo o sodelovanju pri pouku drugega tujega jezika, interesnih dejavnostih, tekmovanjih, prireditvah, bralni znački ter drugih dejavnostih v okviru razširjenega programa osnovne šole, kraj in datum izdaje	ne	/
7.2.	obvestilo o dosežkih pri	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, razred in oddelek,	da	/

	nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu	številka matičnega lista), šolsko leto, dosežki pri posameznih predmetih (točke, delež)		
7.3.	obvestilo o ocenah ob koncu ocenjevalnega obdobja med šolskim letom	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, razred in oddelek), šolsko leto, ocenjevalno obdobje, ocene pri posameznih predmetih, število ur izostankov učenca, kraj in datum izdaje	ne	/
7.4.	potrdilo z opisno oceno dosežkov ob koncu šolskega leta za učenca, ki je vključen v posebni program vzgoje in izobraževanja	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, stopnja), šolsko leto, opisna ocena dosežka po posameznih področjih, evidenčna številka, kraj in datum izdaje	ne	/
7.5.	zaključno potrdilo o izpolnjeni osnovnošolski obveznosti z opisno oceno dosežkov za učenca, ki je končal posebni program vzgoje in izobraževanja	podatki o učencu (ime in priimek, datum, kraj in država rojstva, stopnja), šolsko leto, opisna ocena dosežkov, evidenčna številka, kraj in datum izdaje	ne	/
7.6.	obvestilo o vzgojnem opominu	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, razred in oddelek), šolsko leto, vrsta vzgojnega opomina, kraj in datum izdaje	da	do zaključka šolanja učenca
7.7.	obvestilo ob prešolanju na drugo osnovno šolo med šolskim letom	podatki o učencu (ime in priimek, EMŠO, datum, kraj in država rojstva, razred in oddelek), šolsko leto, ocene pri posameznih predmetih, število ur izostankov učenca	ne	do konca šolskega leta
7.8.	obvestilo o izbirnih predmetih, za katere se je učenec odločil	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, razred in oddelek), šolsko leto, podatki o starših (ime in priimek, prebivališče), odločitev o izbiri, kraj in datum, podpis staršev	ne	do konca šolskega leta
7.9	soglasje staršev o: - ponavljanju učenca, - hitrejšem napredovanju učenca, - prešolanju učenca,	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, razred in oddelek), šolsko leto, podatki o starših (ime in priimek, prebivališče), soglasje, kraj in datum, podpis staršev	ne	eno leto po zaključku šolanja učencev

	- prihajanju in odhajanju v šolo brez spremstva, če so učenci mlajši od 7 let - druga soglasja staršev			do konca šolskega leta
	- zbiranju osebnih podatkov v procesu svetovanja oziroma nudenja strokovne pomoči, - zbiranju osebnih podatkov o gibalnih sposobnostih in morfoloških značilnostih učenca		da	eno leto po zaključku šolanja učencev
7.10.	prijava k nacionalnemu preverjanju znanja v 6. in 9. razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, razred in oddelek), šolsko leto, kraj in datum, podpis staršev	ne	do konca šolskega leta
7.11.	druga obvestila staršem	vsebina obvestila, kraj in datum	ne	/
7.12.	zapisniki roditeljskih sestankov	kraj, datum in čas sestanka, prisotni, dnevni red, navedba razprave in sklepov	ne	5 let

8. Dokumentacija o vzgojno-izobraževalnem delu v bolnišničnih oddelkih

8.1.	seznam učencev, ki so vključeni v vzgojno-izobraževalno delo v bolnišnici	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, šola, v katero je učenec vpisan, ter razred in oddelek), telefonska številka za nujna sporočila, čas vključenosti v vzgojno-izobraževalno delo v bolnišnici	ne	trajno
8.2.	dnevnik	seznam učencev, ki se izobražujejo v oddelku, s podatki o učencih (ime in priimek, datum rojstva, šola, v katero je učenec vpisan, ter razred in oddelek), telefonska številka za nujna sporočila, čas vključenosti v vzgojno-izobraževalno delo v bolnišnici), podatki o hospitacijah v oddelku, podatki o učiteljih, ki poučujejo v oddelku, ter podatki o dnevnem poteku vzgojno-izobraževalnega dela	da	5 let

8.3.	redovalnica z opisnimi ocenami	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, razred), opisne ocene po posameznih predmetih, s katerimi je bilo ocenjeno znanje učenca v bolnišnici	ne	5 let
8.4.	redovalnica s številčnimi ocenami	podatki o učencu (ime in priimek, datum rojstva, razred) ter številčne ocene po posameznih predmetih, s katerimi je bilo ocenjeno znanje učenca v bolnišnici	da	5 let
8.5.	soglasje staršev o vključitvi učenca v izobraževanje v bolnišnici	podatki o učencu (ime in priimek učenca, datum rojstva, prebivališče, šola, v katero je učenec vpisan, ter razred in oddelek), podatki o starših (ime in priimek, naslov prebivališča, telefonska številka za nujna sporočila), navedba o strinjanju, da šola vodi in zbira podatke o zdravstvenih posebnostih, katerih poznavanje je nujno za delo z učencem, in vodi zapise o učencu ter njegovem šolskem delu v bolnišnici	ne	do konca šolskega leta
8.6.	osebna mapa učenca	podatki o učencu (ime in priimek učenca, datum rojstva, razred), zapisi o šolskem delu učenca v bolnišnici in o stikih z drugimi inštitucijami ter podatki o zdravstvenih posebnostih, katerih poznavanje je nujno za delo z učencem	ne	do konca šolskega leta
8.7.	obvestilo o učenčevem izobraževanju v bolnišnici	podatki o učencu (ime in priimek učenca, datum rojstva), opis učenčevega šolskega dela, ocene, s katerimi je bilo ocenjeno znanje učenca v bolnišnici, pisni izdelki učenca, priporočilo matični šoli za nadaljnje delo z učencem	ne	do konca šolskega leta

9. Dokumentacija vezana na izvajanje vzgojnega programa v strokovnem centru za otroke s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami

9.1.	matična knjiga vzgojnega dela	osebno ime in naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča otroka in mladostnika, datum in kraj rojstva otroka in mladostnika, osebno ime ter kontaktne podatke staršev: naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča, elektronski naslov, telefonska številka, ime in sedež pristojnega centra za socialno delo, kontaktne podatke strokovnega delavca za otroka in mladostnika na pristojnem centru za socialno delo: osebno ime, službeni elektronski naslov in službena telefonska številka, ime in sedež pristojnega sodišča, ki je izdalo odločbo ali sklep, številko odločbe ali sklepa pristojnega sodišča, ali številko in datum strokovnega poročila iz 6. člena zakona, ki ureja obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi	da	Trajno
------	-------------------------------	---	----	--------

		težavami in motnjami , datum sprejema otroka in mladostnika, razlog namestitve ali vključitve v skupino v dnevni obliki dela, vzgojno-izobraževalni program, v katerega je otrok in mladostnik vpisan, naziv in naslov šole, številka, datum in izrek dokončne odločbe o usmeritvi, datum izteka ukrepa, datum odpusta ali prenehanja obiskovanja skupine v dnevni obliki dela, kraj bivanja otroka in mladostnika po odpustu: naslov stalnega ali začasnega prebivališča		
9.2.	dnevnik vzgojne skupine	podatki o učencih/dijakih v vzgojni skupini (ime in priimek, datum rojstva, številka matičnega lista, podatki o sodelovanju s pristojnim centrom za socialno delo, podatki o namestitvi, podatki o šolanju, podatki o izostankih), podatki o starših (ime in priimek, prebivališče, telefonska številka za nujna sporočila, podatki o sodelovanju s starši), hospitacijah v vzgojni skupini, podatki o vzgojiteljih, ki opravljajo vzgojno delo v vzgojni skupini, podatki o načrtovanju in realizaciji vzgojnega dela, o dnevnem poteku vzgojnega dela ter potrditev pregleda dnevnika	da	5 let
9.3.	osebna mapa otroka ali mladostnika	podatki o otroku ali mladostniku (ime in priimek ter EMŠO, datum rojstva, spol in prebivališče) ter družinska in socialna anamneza, razvojna anamneza, strokovno interpretirani rezultati diagnostičnih postopkov, podatki o strokovni pomoči, individualiziran program in evalvacije, zapisniki, poročila drugih inštitucij (centrov za socialno delo, zdravstvenih inštitucij, svetovalnih centrov oziroma vzgojnih posvetovalnic)	da	eno leto po bivanju otroka in mladostnika v strokovnem centru
9.4.	E v i d e n c a o izvajanju strokovnih nalog za posameznega o t r o k a i n mladostnika	datum zaprosila za obravnavno otroka in mladostnika, osebno ime in naslov vlagatelja zaprosila za obravnavno otroka in mladostnika oziroma naziv vrtca ali šole, kontaktne podatke vrtca ali šole: naslov, osebno ime kontaktne osebe, elektronski naslov, telefonska številka, osebno ime otroka in mladostnika, ki mu je pomoč nudena, osebno ime, naslov, elektronski naslov in telefonsko številko staršev ali skrbnikov, osebno ime strokovnih delavcev, ki izvajajo pomoč, število ur pomoči, ki jih je za posameznega otroka in mladostnika opravil posamezni strokovni delavec	ne	največ tri leta po zaključku pomoči strokovnega centra oziroma bivanja otroka in mladostnika v strokovnem centru

9.5.	Evidenca ukrepanj ob kriznih dogodkih o otrocih in mladostnikih, ki so bili obravnavani ob kriznih dogodkih	osebno ime otroka in mladostnika, datum ukrepanja, kratek opis situacije, številko zapisnika	ne	največ tri leta po zaključku pomoči strokovnega centra oziroma bivanja otroka in mladostnika v strokovnem centru
9.6.	Evidenca nedovoljenih izhodov oziroma nepravočasnih vrnitev otrok in mladostnikov,	osebno ime otroka in mladostnika, ki je bil na nedovoljenem izhodu oziroma se ni pravočasno vrnil, datum in uro ugotovitve nedovoljenega izhoda ali nepravočasne vrnitve, datum in uro prijave policiji, datum in uro prejema obvestila policije, osebno ime zaposlenega v strokovnem centru, ki je prevzel otroka in mladostnika, datum in uro vrnitve otroka in mladostnika v strokovni center	ne	največ tri leta po zaključku pomoči strokovnega centra oziroma bivanja otroka in mladostnika v strokovnem centru
9.7.	Evidenca predpisanih zdravil za otroke in mladostnika	osebno ime otroka in mladostnika, ki ima predpisana zdravila, osebno ime in naziv zdravnika, ki je zdravilo predpisal ter naziv zdravstvene organizacije, ime zdravila in zdravnikova navodila za uporabo	ne	največ tri leta po zaključku pomoči strokovnega centra oziroma bivanja otroka in mladostnika v strokovnem centru
9.8.	Letni delovni načrt	določijo vsebina, obseg in razporeditev vzgojno-izobraževalnega in drugega dela v vzgojnem programu. Določi se delo svetovalne službe in drugih služb, delo knjižnice, aktivnosti, s katerimi se strokovni center vključuje v okolje, oblike sodelovanja s starši, strokovno izpopolnjevanje učiteljev in drugih delavcev, sodelovanje z visokošolskimi zavodi, ki izobražujejo učitelje, raziskovalnimi inštitucijami, sodišči, vzgojnimi posvetovalnicami oziroma svetovalnimi centri, sodelovanje z zunanjimi sodelavci in druge naloge, potrebne za uresničitev vzgojnega programa.	ne	trajno
9.9.	Dokumentacija o postopku vzgojnega	Podatki o otroku in mladostniku, ki je prejel vzgojni ukrep (osebno ime, datum rojstva, skupina), obvestilo o vzgojnem ukrepu, zapisniki ravnatelja v postopku ugotavljanja	ne	do konca šolskega leta, v

	ukrepanja	storjene kršitve		katerem je bil ukrep izrečen
--	-----------	------------------	--	------------------------------

OBRAZLOŽITEV: V tabeli so dodane evidence, ki izhajajo iz predloga zakona.

Na podlagi četrtega odstavka 169. člena in 175. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08 in 40/09) v zvezi s 33. členom Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 29/07 – odl. US, 58/07 – odl. US, 16/08 – odl. US, 17/08, 21/08 – popr. in 76/08 – ZIKS-1C) in za izvrševanje četrtega odstavka 161.a člena in tretjega odstavka 162. člena v zvezi z drugim odstavkom 466. člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/07 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07 – ZSKZDČEU, 21/08 – odl. US, 23/08 – ZBPP-B, 65/08 – odl. US, 68/08 in 89/08 – odl. US) izdaja minister za pravosodje v soglasju z ministrom za delo, družino in socialne zadeve

Pravilnik o spremembi Pravilnika o izvrševanju vzgojnih ukrepov

1. člen

V Pravilniku o izvrševanju vzgojnih ukrepov (Uradni list RS, št. 85/09) se spremeni IV. poglavje tako, da se glasi:

»IV. ODDAJA V VZGOJNI ZAVOD

14. člen

Izvrševanje vzgojnih ukrepov oddaje v vzgojni zavod ureja zakon, ki ureja obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju.«

2. člen

Doda se novo V. poglavje:

»V. ODDAJA V ZAVOD ZA USPOSABLJANJE

15. člen

(1) Izvrševanje vzgojnih ukrepov oddaje v zavod za usposabljanje (v nadaljnjem besedilu: zavod) mora potekati tako, da omogoča mladoletniku izobraževanje, priučevanje, usposabljanje za delo ter športno, ustvarjalno in kulturno udejstvovanje.

(2) Zavod mladoletniku po potrebi zagotovi ustrezno zdravljenje, ki se lahko izvaja zunaj ali znotraj zavoda.

16. člen

(1) Zavod sprejme mladoletnika na podlagi obvestila o napotitvi na izvršitev vzgojnega ukrepa, ki ga sodišče pošlje centru, skupaj z odločbo, s katero je bil vzgojni ukrep mladoletniku izrečen.

(2) Center zavodu hkrati pošlje socialno poročilo, ki zajema podatke o osebnostnem razvoju mladoletnika in o družinskih razmerah.

17. člen

Center v dogovoru s starši organizira prihod mladoletnika v zavod. Ob sprejemu mladoletnika v zavod mora biti prisoten strokovni delavec centra. Takrat se mladoletnika seznani z njegovimi pravicami in dolžnostmi med izvrševanjem vzgojnega ukrepa in z namenom bivanja v zavodu ter se mu podrobneje predstavi vse interne akte zavoda.

18. člen

(1) V sprejemnem obdobju, ki traja do 20 dni, zavod mladoletnika uvaja v novo okolje in zanj izdelava individualni načrt.

(2) Med trajanjem sprejemnega obdobja dela z mladoletnikom strokovni tim, v katerega so vključeni strokovni delavci zavoda. Po potrebi se k sodelovanju pritegne tudi zunanje strokovnjake.

(3) Po pripravi predloga individualnega načrta zavod skliče sestanek strokovnega tima, na katerega povabi mladoletnika, starše ali zakonite zastopnike in predstavnike centra. Na tem sestanku se udeleženci dogovorijo o medsebojnem skupnem sodelovanju, po potrebi dopolnijo pripravljeni predlog in sprejmejo individualni načrt.

(4) Pri oblikovanju individualnega načrta smejo tvorno sodelovati tudi mladoletnik in starši ali zakoniti zastopniki, vendar se v primeru nesoglasja v individualni načrt vnese, kar sklene strokovni tim.

(5) Individualni načrt za mladoletnika vsebuje zlasti:

- okvirne napotke za delo z mladoletnikom na posameznih področjih, vključno s cilji, metodami in tehnikami dela,

- konkretne zadolžitve posameznih strokovnih služb pri doseganju ciljev iz individualnega načrta,

- vsebino in način beleženja opazovanj mladoletnikovega vedenja in realizacije ciljev med potekom in ob zaključku izvajanja vzgojnega ukrepa.

19. člen

(1) Strokovni tim spremlja izvajanje individualnega načrta mladoletnika skozi celotno izvrševanje vzgojnega ukrepa.

(2) V trimesečnih obdobjih, po potrebi pa tudi prej, zavod skliče evalvacijski sestanek strokovnega tima, na katerega povabi mladoletnika, starše ali zakonite zastopnike in predstavnike centra, kjer se individualni načrt lahko ustrezno spremeni ali dopolni.«

3. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana, dne
EVA

Ministrica za pravosodje
Soglašam!

Minister za delo, družino, socialne zadeve
in enake možnosti

Soglašam!

OBRAZLOŽITEV: V pravilniku so črtane vsebine, ki so se nanašale na oddajo v vzgojni zavod, saj to področje ureja zakon, ki ureja obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju.